

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 5185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De Regeling van het "Bewind" in het Ontwerp voor een nieuw Nederlands B.W. (Ontwerp Meyers)

I. Inleidende Beschouwingen.

Wanneer het normaal zo is dat een rechtssubject het vermogen dat hem toebehoort zelf beheert, toch gebeurt het dat bij wijze van uitzondering op deze regel en om diverse redenen de zorg over een vermogen wordt toevertrouwd aan een ander persoon dan de gerechtigde zelf. Deze verhouding wordt in ons recht algemeen aangeduid als «beheer» van een andermans vermogen; in Nederland daarentegen gebruikt men de term «bewind». Omwille juist van het uitzonderingskarakter van deze figuur, die een afwijking is van het hoger genoemde fundamentele rechtsbeginsel, zal het de wet zelf moeten zijn die de gevallen zal aanduiden waarbij een beheer in het leven wordt geroepen, hetzij doordat zij uitdrukkelijk dit beheer beveelt in de gevallen waarin zij het noodzakelijk acht (a), hetzij doordat zij de mogelijkheid openstelt een dergelijk bewind te organiseren in de gevallen waarin zij toegeeft dat deze instelling onder bepaalde omstandigheden wenselijk kan zijn. De beoordeling van deze omstandigheden kan ze dan overlaten ofwel aan de rechtbank (b) ofwel aan bepaaldelijk aangewezen rechtssubjecten (c).

We zullen verder deze laatste twee vormen (b en c), zoals ze geregeld zijn in het O.M. (ontwerp Meyers) onderzoeken en daarbij vooral onze aandacht besteden aan de verschilpunten met het Belgische beheersrecht. Vooraf echter nog enkele inleidende begrippen tot nadere afgrenzing van ons ontwerp.

A. De ons best vertrouwde vorm van beheer van andermans vermogen, zijn de gevallen waarin de wet zelf op *dwingende* wijze, aan bepaalde personen het bewind over hun goederen geheel of ten dele ontzegt als b.v. in de voogdij of in de onder curatele stelling van krankzinnigen en verkwisters, en dit beheer daarentegen opdraagt aan een wettelijke beheerder. Deze vorm die natuurlijk ook in het Nederlandse recht voorkomt, laten we hier verder buiten beschouwing. Voor ieder van deze gevallen zal de wet zelf afzonderlijke, dwingende beheersregelen opstellen.

B. De tweede vorm, namelijk waarbij de wet de instelling van een bewind toelaat maar het initiatief tot de inrichting ervan overlaat aan de rechtbank,

eventueel op verzoek der belanghebbenden, is ook in het Belgisch recht niet onbekend maar vindt in Nederland ruimere toepassing. We zullen deze vorm hier verder noemen «het door de rechter ingestelde bewind». Als voorbeelden hiervan citeert het O.M. onder meer de bewindvoerder benoemd in vervanging van de voogd die in gebreke blijft zijn voogdij uit te oefenen (art. 1.15.15.) alsook de voogd die als bewindvoerder wordt aangewezen over goederen gemeenschappelijk toebehorend aan kinderen die onder verschillende voogden staan (art. 1.15.12.29.); de bewindvoerder voor afwezig, de provisionele bewindvoerder bij een procedure tot onder curatelestelling, de onderbewindstelling bij kortgeding als conservatoire maatregel gelast, enz. Vele van deze gevallen zijn ook voorzien in het Belgisch recht, waar bij ons nochtans deze gevallen heel onvolledig zijn geregeld of helemaal niet, zodat er dikwijls grote onzekerheid bestaat b.v. ten aanzien van de bevoegdheden der voorlopige bewindvoerders, voorziet het O.M. een eenvormige regeling waarnaar de rechter eenvoudig kan verwijzen.

C. De derde beheersvorm tenslotte waarvan de wet de eventuele wenselijkheid erkent maar de beoordeling van deze wenselijkheid overlaat aan *bepaalde rechts-onderhorigen*, is in het Belgisch recht onbekend; in het O.M. daarentegen wordt deze vorm opgenomen. We zullen deze vorm verder noemen «het bij rechtshandeling ingestelde bewind». Ook op deze gevallen zal dezelfde eenvormige regeling toepasselijk zijn. Bijgevolg is in het O.M. zowel het bewind door de rechter als dit bij rechtshandeling ingesteld, wat betreft zijn functionering aan dezelfde wettelijke regeling onderworpen.

De rechtsonderhorigen nu, die overeenkomstig het O.M. het initiatief mogen nemen om een bewind bij rechtshandeling in te stellen, kunnen onderscheiden worden in twee categorieën naargelang de omstandigheden waarmee de bewindinstelling gepaard gaat. De eerste groep bestaat uit de personen, die *ter gelegenheid van een door hun gedane schenking of legaat*, het geschonken of vermaakte recht aan het beheer van de beneficiaris(sen) of aan diens wettelijke tegenwoordiger(s) wensen te onttrekken en het daartoe opdragen aan een bewindvoerder.

Een paar voorbeelden ter verduidelijking. Artikel 4.47.1. van het ontwerp biedt de erflater de mogelijkheid om bij uiterste wil een beheer in te stellen over een vruchtgebruik op een bepaald goed (a) of over goederen die onder voorwaarde zijn vermaakt b.v. bij fideicommiss (b), alsook over goederen aan een erfgenaam of legataris nagelaten en die volgens de wil van de erflater niet zonder de medewerking van de bewindvoerder mogen vervreemd worden (c). In de eerste twee gevallen (a en b) gaat het om twee personen die door de decujus complementair worden bevoordeeld: de vruchtgebruiker en de blote eigenaar, respectievelijk diegene die onder voorwaarde is geroepen en diegene aan wie het goed toekomt zolang de voorwaarde niet vervuld is. Een bewind strekt tot bescherming van de ene tegenover de andere en zal vervallen zodra de verhouding niet meer bestaat of beide belanghebbenden het bewind overbodig achten (1). In het derde geval (C.) acht de erflater zijn rechtsopvolger niet geschikt en wil hem beschermen tegen zijn eigen onbekwaamheid of tegen zijn schuldeisers. Dit bewind zal blijven voortduren zolang de belanghebbende leeft, tenzij de erflater een kortere termijn bepaalde. De rechthebbende zelf zal het niet kunnen opheffen.

Andere gevallen waarbij het ontwerp de onderhorigen machtigt een bewind in te stellen bij rechtshandeling, zijn het bij schenking in het leven geroepen bewind, in de door de voogd aangestelde bewindvoerder over goederen van de pupil. De voogd kan zich immers doen bijstaan door een of meer bewindvoerders mits machtiging van de boedelrechter (art. 1.1.13.15.).

De tweede groep van rechtsonderhorigen, waaraan de wet, in casu het O.M., toelaat een bewind te organiseren zo ze dit wenselijk achten, is zeer ruim. Het staat immers iedere rechtsbekwame vrij een bewind in te stellen *over een deel of het geheel van de bestaande goederen* die hem in eigendom toebehoren en blijven toebehoren. We zullen deze speciale vorm van het bij rechtshandeling ingestelde bewind verder noemen «het bewind over eigen goederen». Het is vooral op dit stuk dat het O.M. een langverwachte innovatie bracht.

Tot zover dit kort overzicht van de drie verschillende beheersvormen. Zoals hierboven gezegd laten we de eerste vorm verder buiten beschouwing en zullen dan volgende punten behandelen:

1. Overzicht der eenvormige regeling in het O.M., die geldt voor alle gevallen waarin door de rechter of bij rechtshandeling een bewind wordt ingesteld. Voor het bij rechtshandeling ingestelde bewind zijn nochtans enkele afwijkingen voorzien.

2. Het bewind over eigen goederen, dat dus een bijzondere toepassing is van het bij rechtshandeling ingestelde bewind en waarop ook naast bijkomende bepalingen de sub 1° aangeduide regeling toepasselijk is.

3. De theoretische grondslag van de ganse bewinds- of beheersfiguur.

4. Enkele praktische gevolgtrekkingen met het oog op het Belgisch recht.

De regeling van het bewind ligt vervat in Titel 6 van het 3° Boek van het ontwerp. Boek 3 handelt over «het vermogensrecht in het algemeen». In een eerste afdeling komen de algemene bepalingen, toepasselijk zowel op het bij rechtshandeling als het door de rechter ingestelde bewind; in een tweede afdeling volgen bijzondere bepalingen voor het bij rechtshandeling ingestelde bewind (2). In de laatste artikels hiervan worden drie speciale gevallen van dit bewind

geregeld: vooreerst het bewind door de eigenaar ingesteld over goederen die hem blijven toebehoren, dan het bewind ingesteld ten behoeve van de gezamenlijke obligatiehouders bij de uitgifte van een obligatielening en tenslotte de rechtsverhouding tussen het administratiekantoor dat certificaten uitdeelt tegen aandelen of schuldvorderingen die het op eigen naam in portefeuille houdt, een figuur, die in Nederland menigvuldige toepassingen kent. Op de laatste twee gevallen zullen we niet dieper ingaan.

Tenslotte dient nog opgemerkt dat deze bewindsconstructie in Nederland niet volledig nieuw is. Reeds in het huidige B.W. wordt het geval voorzien dat de erflater een testamentair bewind kan instellen bij testament over de aan de legatarissen vermaakte goederen (art. 1066-1069 B.W.) (3). Ook het bewind bij vruchtgebruik (art. 836, 839 en 850 B.W.R.) of over fideicommissaire goederen (art. 1025-1026 B.W.) is mogelijk. Goederen geschonken of vermaakt aan minderjarigen kunnen insgelijks nu reeds aan het beheer van vader of moeder worden onttrokken en onder bewind gesteld van een derde (art. 352 B.W.) Deze instelling is gegroeid uit het Oud-Hollandse recht (4). Het O.M. heeft deze vaak onvolledige en verspreide regeling echter gecoördineerd en bovendien de gevallen uitgebreid overeenkomstig de eisen van het moderne maatschappelijk verkeer.

II. Eenvormige bepalingen voor het door de rechtbank en bij rechtshandeling ingestelde bewind.

Vooraf dient er op gewezen te worden dat deze bepalingen automatisch van toepassing zullen zijn zodra de rechter of een rechtsonderhorige, in de gevallen waarin het hun toegelaten is, een bewind instellen. De insteller hoeft er dus niet uitdrukkelijk naar te verwijzen. Trouwens zelfs wanneer hij deze bepalingen expliciet zou uitgesloten hebben, dan nog zal deze clause nietig zijn. De regeling betreffende het bewind is immers van dwingend recht waarvan slechts mag afgeweken worden in de bij de wet zelf voorziene gevallen.

Door de onderbewindstelling wordt het beheer over de bewindsgoederen aan de macht van de normaal ertoe gerechtigde onttrokken. Dit geldt ook voor goederen die in de plaats komen van vroegere, oorspronkelijk aan het bewind onderworpen goederen (een toepassing van het principe der reële subrogatie of zaakvervanging) en voor de voordelen die de bewindsgoederen opleveren met uitzondering der vruchten die immers aan de rechthebbende blijven toekomen (art. 2 der 2° afdeling).

De bewindvoerder heeft alle bevoegdheden die voor een behoorlijk beheer nodig zijn. Hij is zelfs tot vervreemding bevoegd zo de goederen met tenietgaan of bederf worden bedreigd of indien de handeling als een gewone *beheersdaad* kan worden beschouwd. Buiten deze grensgevallen zal hij, *ter beschikking*, de machtiging behoeven van de rechthebbende of bij dezes afwezigheid, ongeschiktheid of weigering de machtiging van de boedelrechter (art. 5).

Het spreekt vanzelf dat de bewindvoerder jegens de rechthebbende aansprakelijk is voor een zorgvuldig bewind. Bovendien moet hij op gestelde tijdstippen rekening afleggen en de netto-opbrengst uitkeren ten overstaan van de boedelrechter, tenzij deze hem hiervan vrijstelt (art. 8). Bij het begin van het bewind is een boedelbeschrijving vereist (art. 4). De rechthebbende kan zich steeds doen bijstaan door een deskundige. Het bewind is bezoldigd en moet aanvaard worden door de bewindvoerder. Stilzwijgende aanvaarding

vindt echter plaats wanneer hij binnen de maand niet uitdrukkelijk weigerde (art. 3).

Wat betreft de werking tegenover derden: behoren tot het bewind registergoederen dan moet de bewindvoerder het bewind en zijn benoeming doen inschrijven in de openbare registers (art. 4). In de andere gevallen zal de instelling en de beëindiging van het bewind alsmede de voor het bewind vastgestelde regels slechts werken tegenover derden vanaf het ogenblik dat zij de instelling, beëindiging of vastgestelde regels hebben gekend of behoorden te kennen (art. 11).

Voor daden door de bewindvoerder ter vervulling van zijn taak verricht is de rechthebbende niet verder dan met de onder bewind staande goederen aansprakelijk (art. 12, 2° lid). We staan hier dus voor de eigenaardigheid dat de bewindvoerder die de belanghebbende vertegenwoordigt en dus handelingen kan stellen die geacht worden door de vertegenwoordigende zelf verricht te zijn (zie art. 3.3.6.), de vertegenwoordigde nochtans niet in gans zijn vermogen verbindt maar slechts voor een deel ervan namelijk ten belope van de bewindsgoederen.

Voor de rest worden de rechten en verplichtingen van de derden bepaald volgens de algemene regelen die gelden voor de volmacht (art. 12). Derden kunnen derhalve de bevoegdheid van de bewindvoerder afmeten naar hetgeen hun hieromtrent werd meegedeeld. De bewindvoerder die zijn bevoegdheid overschrijdt verbindt zich persoonlijk tegen de derde, maar bekrachtiging door de belanghebbende is mogelijk (5).

Niettegenstaande het bewind van een bepaalde bewindvoerder eindigt door zijn dood, ontslag of ontzetting door de rechtbank, blijft het bewind zelf bestaan: zo niets voorzien is in de instellingsakte, zal de rechtbank een nieuwe bewindvoerder benoemen (art. 13). Aan het gehele bewind zal een einde komen overeenkomstig het bepaalde in de instellingsakte.

Tenslotte regelt art. 14 het geval dat het bewind is ingesteld ten behoeve van verschillende belanghebbenden wanneer bv. een recht van vruchtgebruik of een hypotheek- of pandrecht op de bewindsgoederen is gevestigd.

Interessant is ook nog de bepaling dat de rechtbank van de woonplaats van de bewindvoerder de regels volgens dewelke het bij rechtshandeling ingestelde bewind moet worden gevoerd, op verzoek van de bewindvoerder of van de belanghebbende kan aanvullen. Het is zelfs toegelaten aan de rechtbank deze regels te wijzigen of zelfs het bewind geheel of gedeeltelijk op te heffen maar dan alleen op grond van bijzondere, bij de instelling van het bewind niet te voorziene omstandigheden (art. 2 van de 2° afdeling). Omwille van de grote draagwijdte van het bewind, moest immers een ruime rechterlijke controle voorzien worden.

Op te merken valt dat overeenkomstig de voorgaande algemene bepalingen, de belanghebbende door de onderbewindstelling van een deel van de hem toekomende goederen, niet onbekwaam wordt om zelf over die goederen te beschikken. Alleen de beheersmacht werd hem ontnegd. De schulden van de belanghebbende zullen derhalve ook op die goederen kunnen verhaald worden. Dit geldt echter alleen voor het bewind, dat niet bij rechtshandeling werd ingesteld, dus voor datgene, dat door de rechter werd ingericht. Voor het bij rechtshandeling ingestelde bewind bepaalt artikel 2 van de 2° afdeling, dat de rechthebbende niet zonder medewerking van de bewindvoerder over de bewindsgoederen onder de levenden kan beschikken *terwijl alleen die schulden van de rechthebbende die deze goederen betreffen, erop kunnen verhaald worden.*

Dit artikel heeft natuurlijk een ruime draagwijdte, maar wordt nu reeds vrij algemeen door de rechtspraak en rechtsleer in Nederland aangenomen t.a.v. het testamentair bewind (6). Het wordt dus mogelijk voor een rechtssubject om bepaalde bestanddelen, die hij b.v. wenst te legateren of te schenken, te onttrekken gedurende de tijd van het bewind aan het algemeen onderpand der schuldeisers van de rechtverkriggende. *Maar zelfs is het mogelijk dat ieder volledig rechtsbekwaam onderhorige, die een bewind instelt over eigen goederen die hem blijven toebehoren, daardoor deze goederen gedurende het bewind onttrekt aan de verhaalsmogelijkheden van zijn eigen schuldeisers,* met dit dubbel voorbehoud nochtans enerzijds dat na de opheffing van het bewind de goederen terug vatbaar worden voor zijn schuldeisers (dus ook voor diegene onder hen die met hem contrateerden gedurende de bewindsperiode of er voor) en anderzijds, dat wat betreft het bewind over eigen goederen, elke die schuldeiser is van de rechthebbende op het ogenblik, dat het bewind een aanvang neemt, de vernietiging van de instelling kan vragen op grond van benadeling. Enig opzet om te benadelen moet hierbij niet bewezen worden (art. 4,5^o lid). Ook zal in dit geval het faillissement van de rechthebbende het einde van het bewind meebrengen. Niettegenstaande de verregaande bescherming van derden blijkt hieruit toch de noodzakelijkheid de mogelijkheid van onderbewindstelling niet onbeperkt toe te laten: vandaar de bepaling dat een bewind alleen kan ingesteld worden in de gevallen door de wet genoemd (art.3.6.11.). In het aanduiden van deze gevallen is het ontwerp nochtans vrij breed zoals blijkt uit de zeer algemene categorie van het « bij rechtshandeling ingesteld bewind over eigen goederen ».

III. Het bewind over goederen die aan de rechthebbende in eigendom blijven toebehoren.

Hierin bestaat de grote nieuwigheid van het Ontwerp. Waar het bij de overige bewindsvormen slechts coördinatie en vervollediging beoogt stelt het hier een volledig nieuwe mogelijkheid open. Onder het boven aangehaalde voorbehoud van vernietiging op verzoek van een benadeelde schuldeiser, kunnen rechtsoderhorigen vrij het initiatief nemen om op gelijk welk tijdstip geheel of een deel van hun vermogen onder bewind te stellen en derhalve ten aanzien van die goederen afzien van alle beheers- en zelfs beschikkingsmacht (vermits het hier gaat over een vorm van bij rechtshandeling ingesteld bewind).

Het openstellen van deze mogelijkheid vindt zijn oorsprong in de economische en sociale eisen van het moderne leven, dat omwille van de voortschrijdende vertechnering een steeds grotere deskundigheid en arbeidssplitsing noodzakelijk maakt. Ontelbaar zijn de gevallen waarin het de gerechtigde tot een vermogen onmogelijk is wegens gebrek aan tijd of technische onderlegdheid, zijn fortuin op een verantwoorde manier te beheren. Men denke bv. aan de beoefenaars van vrije beroepen, die de opbrengsten van hun arbeid op een renderende wijze wensen te beleggen of aan de kleine spaarders die niet in staat zijn om hun geringe spaargelden met de noodzakelijke risicospreiding te beleggen en ze daartoe onder het beheer stellen van financiële instellingen, die het voor hen gezamenlijk zullen doen. Hoe dikwijls gebeurt het niet dat voogden en wettelijke vertegenwoordigers niet opgewassen zijn voor hun taak het vermogen van hun pupil te beheren. Hier ook zou de opdracht van dit beheer aan een derde de gewenste resultaten kunnen bereiken. Daarnaast zijn er al die gevallen waarin een goed aan meerdere

rechthebbenden toebehoort en deze uit vrees voor onderlinge conflicten dit goed aan een anders beheer wensen over te geven. Tenslotte komt het meer en meer voor dat schuldeisers geen vertrouwen hebben in het beleid van hun schuldenaar en tot het verlenen van krediet het bewind van een derde als voorwaarde stellen. (7).

Kortom, we staan hier voor al die gevallen waar het gewenst is een splitsing tussen macht en belang te verwezenlijken m.a.w. een splitsing tussen de uitoefening van een bepaald recht, wat best aan een derde wordt toevertrouwd, en het economisch voordeel aan dat recht verbonden en dat bij de gerechtigde moet blijven.

Tot nog toe maakt men in Nederland tot het bekomen van een dergelijk resultaat gebruik van een fiduciaire rechtshandeling (8) of van een onherroepelijke volmacht (9). Van deze laatste figuur wordt ook bij ons veel gebruik gemaakt. Omwille nochtans van de vele gebreken die aan beide figuren inherent zijn, voorziet het O.M. de mogelijkheid van onderbewindstelling. Hierna volgt dan een kort overzicht van de bijkomende bepalingen, die voor dit « bewind over eigen goederen » voorzien worden.

Instelling van dit bewind moet gebeuren bij notariële of onderhandse akte. Het kan nochtans geen toekomstige goederen betreffen, dit om te vermijden dat iemand zichzelf onder curatele zou stellen. Zoals boven reeds gezegd werd vindt het beginsel der reële subrogatie niettemin toepassing. Voor de rest kan een persoon dus alleen zijn bestaande goederen, of een deel ervan, onder het beheer van een derde brengen.

Voor wat betreft het einde van het bewind worden hier uitdrukkelijke bepalingen voorzien. Zo zal het verloop van de tijd waarvoor het beheer werd ingesteld en ook een gemeenschappelijk besluit van rechthebbende en bewindvoerder aan het ganse bewind een einde stellen. De dood en het faillissement van de rechthebbende zullen hetzelfde gevolg hebben. (Het faillissement van de rechthebbende maakt trouwens een einde aan elk « bij rechtshandeling ingesteld bewind » - zie boven). Tenslotte kan de rechthebbende — zo geen tijdsduur bij de instelling van het bewind werd bepaald — ten alle tijd het bewind opzeggen mits inachtnaam van een termijn van drie maanden (art. 4).

Deze beginselen lijden nochtans enigszins afbreuk wanneer het bewind werd ingesteld in het belang van meerdere rechthebbenden: 1. In dit geval zal de dood of het faillissement van één van hen aan het bewind geen einde maken. Is geen tijdsduur bepaald, dan duurt het bewind voort — tenzij er bij gemeenschappelijk akkoord een einde aan wordt gesteld — zolang het gemeenschappelijk belang aanwezig is. Eenzijdige opzegging zal hier niet volstaan.

2. Ook is dan een afwijking voorzien op de beschikkingsonbekwaamheid van de rechthebbende: zoals we hoger zagen is de normale toestand voor elk bij rechtshandeling ingesteld beheer, de beschikkingsonbekwaamheid in hoofde van de belanghebbende. Noch de bewindvoerder, noch de belanghebbende zullen zonder elkaars medewerking beschikkingsdaden kunnen stellen. Hier nochtans kan de belanghebbende de bewindsgoederen onder de last van het bewind vervreemden of bezwaren, tenzij het tegendeel bij de instelling van het bewind werd bepaald. Werd de last van het bewind aan de verkrijger niet meegedeeld, dan zal het van diens goede trouw afhangen of de last in stand blijft.

De reden voor de eerste afwijking ligt in het feit dat wanneer onderscheiden rechthebbenden een bewind instellen dit meestal ingegeven is door het verlangen onderlinge conflicten te vermijden: door de dood of

het faillissement van een van hen blijft de oorzaak van conflicten bestaan.

De tweede afwijking berust op de overweging dat in dit geval de mogelijkheid om aan het bewind een einde te stellen door gemeenschappelijk akkoord, veel kleiner is omwille van de aanwezigheid van meerdere rechthebbenden. Om aan een individuele rechthebbende dan toch een kans te geven voor hem persoonlijk, een einde te stellen aan de bewindstoestand, mag hij zijn deel vervreemden onder de last van het bewind.

Vermits het faillissement van een der rechthebbenden in dit speciaal geval dus geen einde stelt aan het bewind, zal er de schuldeisers van de gefailleerde niets anders overblijven dan het deel van hun gefailleerde debiteur te vervreemden maar steeds onder de last van het bewind. Het lijkt geen twijfel dat deze bewindslast een ongunstige invloed zal hebben op de verkoopprijs: de vraag stelt zich derhalve of het ontwerp, wanneer het deze afwijking voorziet, wel voldoende rekening hield met de rechten der schuldeisers.

Keren we nu terug tot de normale toestand van het bewind ingesteld over eigen goederen, nl. het geval dat er slechts een belanghebbende is, die onbekwaam is die goederen te beheren en er alleen over te beschikken. Een vraag die we hierbij nog even willen stellen is de volgende. Wat gebeurt er wanneer de belanghebbende, niettegenstaande deze beschikkingsonbekwaamheid toch vervreemdt? Vermits het de belanghebbende-verveerder en niet de bewindvoerder is aan wie de goederen in eigendom toebehoren, kan de bewindvoerder de goederen zeker niet revindiceren. Ook voorziet het ontwerp geen nietigheid der rechtshandeling. We zullen dus de algemene beginselen moeten toepassen. Wanneer de derde geen kennis had van het bewind — dat ook niet openbaar gemaakt is, wanneer het niet slaat op registergoederen — dan zal hij volledig beschermd zijn. Kende hij integendeel de verplichting van de rechthebbende om zich te onthouden van elke beschikking, zonder de machtiging van de bewindvoerder, dan maakt hij zich schuldig aan onrechtmatige daad. Dit wordt in Nederland, zoals bij ons, aangenomen sinds het bekende Kolynos-arrest van de Hoge Raad van 11 november 1937 (10). Een ander arrest bevestigde dit nog onlangs in zijn overwegend gedeelte ter gelegenheid van een door een derde « geschonden » liquidatieakkoord en gaat zelfs nog verder: het is niet nodig dat de derde bekend was met het bestaan van het akkoord; zelfs wanneer hij er « redelijkerwijze » mee kon bekend zijn, maakt zijn medewerking tot schenden van het akkoord een onrechtmatige daad uit, overeenkomstig artikel 1401 Ned. B.W. (artikel 1382 C.C.), zodat hij in schadevergoeding kan aangesproken worden (11)..

IV. *Theoretische Grondslag van de Beheersfiguur.*

Ten aanzien van de theoretische grondslag van het beheer bestaan er in Nederland veel meningsverschillen. Het loont wellicht de moeite er even bij stil te staan omdat ze een duidelijk beeld vormen van de nieuwe inzichten die men er meent te hebben in verschillende rechtsconstructies als vertegenwoordiging, zakelijk recht, fiduciair recht en dergelijke.

Een eerste poging, chronologisch de meest recente, om aan het bewind een eenvormige theoretische basis te geven is deze van Uniken Venema (12). Hij pleit voor het importeren van de Engelse trustfiguur met zijn « dual ownership », dat aangepast aan het Nederlandse recht, een splitsing zou betekenen van het

subjectief recht in een fiduciair subjectief recht, dat aan de trustee of bewindvoerder zou toekomen, en een beneficiair subjectief recht, dat de belanghebbende toevalt. Op deze basis zouden alle bestaande toepassingen van het bewind en ook alle nieuwe toepassingen voorzien in het ontwerp Meyers een stevig theoretisch fundament bezitten. Bovendien vindt Uniken Venema dat het ontwerp nog te sterk beperkend is en dat de splitsing, beheersmacht-belang, door de partijen steeds moet kunnen tot stand gebracht worden in navolging weer van het Angelsaksisch recht en niet alleen, zoals het ontwerp voorziet, in de gevallen bij de wet voorzien. Hierop kan geantwoord worden dat het ontwerp reeds zeer veel vrijheid laat aan de rechtsonderhorigen (door de soepele formulering van «het bewind over eigen goederen») en dat een onbeperkte mogelijkheid van splitsing macht-belang te weinig de belangen van derden op het oog houdt (zie boven). Trouwens zou dit moeilijk verenigbaar zijn met het continentale rechtsbeginsel dat behoudens uitdrukkelijke uitzonderingen in de wet voorzien, ieder rechtssubject ook bekwaam is zijn rechten *zelf* uit te oefenen (zie artikel 1123 Belgisch B.W.).

Wat betreft de introductie van het Engelse trustrecht toont Uniken Venema wel aan dat een dergelijke introductie mogelijk is. Wat hij nochtans niet bewijst is dat dit te verkiezen zou zijn boven de aanwending van een inheems instituut tot grondslag van het bewind. Het lijkt me helemaal niet te verantwoord een instelling die gegroeid is in een gans anders historisch klimaat met de daaruit voortvloeiende nadelen als onzekerheid, gevaar voor misverstanden, onkunde en dikwijls antipathie, over te planten in een continentaal rechtssysteem en dit alleen om louter dogmatische redenen en zonder dat dit vereist wordt door enige praktische noodwendigheid (13).

Onder de continentale rechtscontracties komen er vooral twee in aanmerking tot theoretische verantwoording van het beheer: ofwel erkent men in hoofde van de beheerder een zelfstandig zakelijk recht ofwel ziet men in de bewindvoerder slechts een vertegenwoordiger die het recht van de belanghebbende uitoefent.

1. Het bewind, als vorm van vertegenwoordiging.

Meyers verstaat onder vertegenwoordiging «iemand, die bevoegd is rechtshandelingen te verrichten, waardoor hij niet zijn, maar een anders vermogen verbindt, terwijl hem deze bevoegdheid niet uitsluitend in eigen belang verleend is» (14). In dezelfde zin Scholten (15). Essentieel is dat de handeling van een persoon die voor hem zelf als zodanig geen rechtsgevolgen heeft deze rechtsgevolgen tot stand brengt voor een ander. Welnu zegt Meyers (16): «de bewindvoerder *vertegenwoordigt* binnen de grenzen van zijn bevoegdheid de erfgenaam of de legataris». Scholten zegt dien-aangaande: «de bewindvoerder *vertegenwoordigt* de eigenaar niet omdat deze onbekwaam is, maar *voor zover en omdat* hij over het vermogen gesteld is» (17). Het gevolg van de vertegenwoordigingstheorie zou dan zijn dat de derde, met wie de bewindvoerder contracteerde, niet alleen verhaal heeft op de goederen onder bewind, doch ook op de overige bestanddelen van het vermogen van de eigenaar. Ook zal een vonnis tegen de vertegenwoordiger gezag van gewijsde hebben tegen de eigenaar en zal het kunnen ten uitvoer gelegd worden op het niet aan het bewind onderworpen vermogen van de eigenaar (18)..

2. Een ander standpunt werd ingenomen door Eggens en uitgewerkt door Suyling (19). Volgens

deze laatste heeft de bewindvoerder een *zakelijk beheersrecht*. Kenmerkend voor dit beheersrecht, dat zoals een beslag een zakelijke belasting is, is het feit dat het anders dan het «gewone» zakelijke recht drukt op een min of meer onbepaald object of op een massa van goederen of rechten; dat het niet vatbaar is voor zelfstandige overdracht; dat het niet, zoals de «gewone» iura in re aliena, ontstaat krachtens de wil van de eigenaar (20). Deze zakelijke belasting, in casu dit beheersrecht, is een *eigen zelfstandig recht* van de bewindvoerder ten opzichte van het vermogen dat zich onder de last van het bewind bevindt. Er is dus geen sprake van vertegenwoordiging. De handelingen die het subject van dit beheersrecht stelt ten aanzien van de bewindsgoederen, zouden dan geen werking hebben ten aanzien van de persoon die «blote eigenaar» is van de zaak (21). Crediteuren zullen zich slechts kunnen verhalen op het bewindsvermogen. Een vonnis tegen de bewindvoerder zou geen gezag van gewijsde hebben tegen de eigenaar en kan op diens vermogen buiten de bewindsgoederen niet ten uitvoer gelegd worden (22). Het recht van de «blote eigenaar» anderzijds: de eigendom onder last van het bewind, kan door deze vervreemd worden: in ieder vermogensrecht ligt immers de bevoegdheid tot beschikking voor de gerechtigde opgesloten. Al deze consequenties die logisch uit Suylings theorie kunnen afgeleid worden, zijn nochtans niet alle door hemzelf gewild of aanvaard. Alleen de kern ervan is in zijn, overigens aarzelend, betoog vervat.

* * *

Welk is nu het standpunt ingenomen in het ontwerp-Meyers: enerzijds bevat het de regel dat de recht-hebbende slechts met de onder bewind staande goederen aansprakelijk is voor de handelingen door de bewindvoerder gesteld ter vervulling van zijn taak (3.6.1.12, 2° lid). Anderzijds ontzegt het de belanghebbende de macht, zonder medewerking van de bewindvoerder te beschikken onder de levenden over zijn goederen die bij rechtshandeling onder bewind werden gesteld (3.6.2.3.). Alleen wanneer er verschillende rechthebbenden zijn kan ieder van hen over zijn deel beschikken maar dan onder de last van het bewind: dit is een afwijking, die trouwens kan wegbedongen worden (art. 3.6.2.5.) (zie boven).

In de toelichting zegt Meyers nog het volgende: «Bij het bewind wordt meer op de goederen die onder bewind gesteld worden, gelet. Het bewind is een verband dat op de goederen ligt, onafhankelijk van de persoon die als bewindvoerder optreedt: het bewind kan op de goederen rusten voordat een bewindvoerder het heeft aanvaard en wanneer de benoemde bewindvoerder bedankt of overlijdt blijven niettemin de goederen onder het bewind staan en daarmee aan het beheer van de rechthebbende onttrokken. Ook wanneer de rechthebbende de onder bewind staande goederen kan vervreemden gaan deze goederen over onder de last van het bewind, natuurlijk met eerbiediging van de rechten die door derden te goeder trouw werden verkregen» (23).

Uit de regeling dat de rechthebbende slechts ten belope van de bewindsgoederen en niet met gans zijn vermogen aansprakelijk is voor de schulden door de bewindvoerder aangegaan, alsook uit de bewoordingen van de toelichting hiervoor aangehaald en tenslotte uit de uitzonderlijke macht van de rechthebbende de bewindsgoederen te vervreemden maar *onder last van het bewind*, blijkt duidelijk dat ook het O. M. het bewind ziet als een zakelijke last die op bepaalde

goederen van de rechthebbende drukt. Wil dit daarom zeggen dat, wanneer het ontwerp wet wordt, er geen plaats meer is voor de vertegenwoordigingstheorie? Blijkbaar niet. Er bestaat m.i. niet de minste onverenigbaarheid tussen het inzicht dat de bewindvoerder een vertegenwoordiger is van de belanghebbende en het aanvoelen van het bewind als een zakelijke last die op de bewindsgoederen berust. Die onverenigbaarheid ontstaat slechts wanneer men als keerzijde van die zakelijke last een *eigen* zakelijk beheersrecht aanvaardt in hoofde van de bewindvoerder. Welnu, deze stap lijkt me niet verantwoord en wel om de volgende reden.

De kern van de beheersmacht van de bewindvoerder is de plicht het vermogen te beheren in het voordeel en het belang van een rechthebbende van het vermogen. Uit deze plicht vloeien natuurlijk allerlei bevoegdheden voort, die nodig zijn, wil de beheerder zijn taak kunnen vervullen, zoals bv. het recht van de bewindvoerder het vermogen te verbinden. Het zou nochtans verkeerd zijn deze bevoegdheden te zien als een deel van het actief van het eigen vermogen en dus als een *eigen* recht van de bewindvoerder vermits hij bij die bevoegdheden niet het minste belang heeft. Is dit trouwens ook niet de diepere zin van de regel «point d'intérêt, point d'action»? Toen deze regel ontstond ging elk recht op in een er mee verbonden actio zodat die regel ook zou beduiden «pas d'intérêt, pas de droit» (24).

We mogen dus besluiten dat het bestaan van de beheerslast ten aanzien van bepaalde goederen geen eigen zakelijk beheersrecht meebrengt in hoofde van de bewindvoerder. Deze blijft een vertegenwoordiger, van de belanghebbende, wiens rechten hij in diens plaats en belang uitoefent. Dat hij daarbij alleen de bewindsgoederen — of beter langs de bewindsgoederen het subject ervan — verbindt is geen bezwaar tegen de vertegenwoordigingstheorie. *Het komt meer dan eens voor dat een subject twee afzonderlijke vermogens heeft. Is het dan niet denkbaar dat een vertegenwoordiger voor één vermogen, door zijn handelingen alleen dit vermogen verbindt en het andere onberoerd laat* (25)?

Dit geeft echter nog geen antwoord op de opmerking van Uniken Venema die het geval aangeeft dat de bewindvoerder van een aan vruchtgebruik onderworpen vermogen grote schulden maakt tot herstel van schade die door verzuim van onderhoud aan het goed berokkend werd. De redenering van Uniken Venema is de volgende.

Volgens artikel 840 B.W. (ons artikel 605) vallen deze schulden ten laste van de vruchtgebruiker. Niettemin zullen ze, volgens het geldend recht, niet alleen op het recht van vruchtgebruik maar op het geheel van de aan het bewind onderworpen goederen verhaalbaar zijn. Welnu, wanneer men in de bewindvoerder een vertegenwoordiger ziet, dan kan men onmogelijk deze laatste regel verklaren. Inderdaad, vermits de schulden ten laste komen van de vruchtgebruiker, kan de bewindvoerder-vertegenwoordiger bij het aangaan dezer schulden, wel de vruchtgebruiker vertegenwoordigen maar nimmer de blote eigenaar wien deze schulden niet aangaan. Hoe is dan de tweede regel te verklaren in het kader der vertegenwoordigingstheorie. Men kan immers wel begrijpen dat de vertegenwoordiger het vermogen (of een deel ervan) van de vertegenwoordigde (de vruchtgebruiker) verbindt, maar waarom hij ook het vermogen verbindt van een ander, namelijk de blote eigenaar, die in casu door hem niet vertegenwoordigd werd, is onverklaarbaar. Dit toont duidelijk aan, aldus Uniken Venema, dat de vertegenwoordigingstheorie

onvoldoende is om dus de ganse bewindsverhouding en dan vooral het bewind ingesteld bij vruchtgebruik, te omvatten en te funderen.

Dit bezwaar lijkt me nochtans onjuist. In de eerste plaats is het verre van zeker dat de bewindvoerder hier in casu de blote eigenaar niet vertegenwoordigt. Had hij het goed niet laten herstellen dan zou dit zeker ook nadelig geworden zijn voor de blote eigenaar vermits op de lange duur de ganse zaak zou verloren gaan. Dat de schulden alleen ten laste komen van de vruchtgebruiker is geen reden om te denken dat hij alleen de vruchtgebruiker vertegenwoordigt. Dit is alleen een kwestie van innerlijke lastenverdeling. Maar dan nog wanneer men aanneemt dat de bewindvoerder in casu de blote eigenaar niet vertegenwoordigde, dan nog is de aansprakelijkheid van het ganse bewindsgoed en het feit dat dit dus niet kan afgeleid worden uit het vertegenwoordigings-element in de verhouding, geen reden om de vertegenwoordigingstheorie voor dit geval te verwerpen. Inderdaad, deze regel *moet niet* door de vertegenwoordigingstheorie verklaard worden vermits hij voortvloeit uit een gans andere bezorgdheid, namelijk de bescherming van derden, die aan deze regel een voldoende fundament geeft. Het is immers *voor een derde onmogelijk uit te maken* in hoeverre een schuld een onderhoudsschuld dan wel een grove reparatie betreft, of een grove reparatie te wijten is aan verzuim van onderhoudsschulden of niet, of deze schulden derhalve al dan niet uiteindelijk ten laste komen van de vruchtgebruiker. Dit zijn tenslotte alle vragen van interne aard die de derde m.i. niet mogen tegengeworpen worden, zodat derden zich dan ook moeten kunnen verhalen op gans het bewindsgoed. Dat de schulden tenslotte door de vruchtgebruiker zullen moeten gedragen worden is alleen een kwestie van interne verdeling der lasten. Dit onderscheid tussen aansprakelijkheid en dragen verliest Uniken Venema m.i. uit het oog zodat hij derhalve ten onrechte dit geval als argument — trouwens het enige praktische — tegen de vertegenwoordigings-theorie gebruikt.

We kunnen dit onderzoek naar een theoretisch fundament van het bewind bijgevolg afsluiten met de conclusie dat de bewindvoerder geen eigen zakelijk beheersrecht heeft, maar integendeel de rechten uitoefent van de belanghebbende, die hij vertegenwoordigt en wiens vermogen hij verbindt. Dit doet nochtans niets af aan het feit dat het beheer meer en meer kan gezien worden als een zakelijke last die op de bewindsgoederen rust, zodat het bewind kan beschouwd worden als een bijzondere vorm van vertegenwoordiging met eigen specifieke kenmerken. Een fundering van het bewind door middel van een uit een vreemd rechtstelsel ingevoerde figuur is hierbij ongewenst en overbodig.

V. Is een gelijkaardig eenvormig bewindsrecht in België gewenst?

Tot besluit willen we hier nog een laatste vraag stellen. Zou het eventueel nuttig zijn een dergelijk bewind in het Belgisch recht te organiseren? Deze vraag valt uiteen in twee onderscheiden vragen. Vooreerst: is het wenselijk in ons rechtssysteem nieuwe gevallen van bewind te voorzien? Moet b.v. ook in ons recht de mogelijkheid opengesteld worden aan volledig rechtsbekwame personen hun eigen goederen onder beheer te stellen van een derde? Moeten de gevallen waarin de rechtbank een voorlopige bewindvoerder kan aanstellen uitgebreid worden? Moet het aan een erfliet of schenker mogelijk

gemaakt worden de vermaakte of geschonken goederen aan het beheer van de begunstigde te onttrekken? Al deze vragen moeten afzonderlijk voor elk concreet geval gesteld en beantwoord worden.

Voor al ten aanzien van het bewind over eigen goederen, ingevolge de zich meer en meer voordoeende feitelijke toestand dat ook volledig rechtsbekwamen in feite volstrekt ongeschikt kunnen zijn om hun eigen vermogen doelmatig te beheren, stelt de vraag zich bijzonder scherp. Kunnen we verder zonder gevaar gebruik maken van de onherroepelijke volmacht niettegenstaande de grote onzekerheden die aan dit instituut kleven? Enkele problemen, die hierbij oprijzen, zijn o.a. wat gebeurt er in geval van overlijden, faillissement, ontzetting van de mandant of quid ingeval van huwelijk, zo de mandant een ongehuwde vrouw was; en wat zullen de gevolgen zijn wanneer de volmacht die in rechte onherroepelijk is, in feite toch herroepen wordt: kan de mandataris rustig verder gaan in opdracht van de mandant te handelen zonder zich om die feitelijke herroeping te bekommeren; en verder welke zijn de bevoegdheden van de mandant: kan hijzelf nog de handelingen stellen waartoe hij opdracht gegeven heeft aan de mandataris. Al deze problemen zouden voorafgaandelijk moeten onderzocht worden vooraleer we ons over deze eerste vraag voluit kunnen uitspreken. Dit alles zou ons hier te ver leiden.

De tweede vraag is dan: moet voor al de bestaande, tot nog toe in ons recht vrij uitzonderlijke gevallen, waarbij het beheer over goederen, toebehorend aan rechtsbekwamen, aan een derde werd opgedragen, en voor al de eventueel nog bij te scheppen toepassingen van dit bewind, een uniforme regeling worden ontworpen zoals dit in het ontwerp-Meyers werd gedaan? Dit zou immers een einde stellen aan de onzekerheid die nu reeds bestaat omtrent de verschillende bevoegdheden van deze bewindvoerders en aan de uiteenlopende oplossingen, hieraan in de wet gegeven. Men denke bv. aan de voorlopige beheerder door de rechtbank benoemd t.a.v. de goederen van een vermoede afwezige (artikel 12 B.W.), aan de voorlopige bewindvoerder door de rechtbank ingesteld na de eerste ondervraging tijdens de ontzettingsprocedure (artikel 497 B.W.) of bij de plaatsing van niet-ontzette personen in een krankzinnigengesticht

(artikel 29, Krankzinnigenwet van 1850). Deze vraag is dus zonder twijfel bevestigend te beantwoorden.

Walter VAN GERVEN,
Advocaat te Sint-Niklaas.

(1) Ontwerp voor een nieuw Burgerlijk Wetboek, opgesteld door Prof. Mr. E.M. Meyers, toelichting, pp. 349-350.

(2) Ook in de nummering der artikels brengt het ontwerp Meyers een vernieuwing. Artikel 1 van de eerste afdeling van de zesde titel van het derde boek wordt nu als volgt aangeduid: art. 3.6.1.1. Deze wijze van nummeren heeft het grote voordeel dat een bepaald artikel kan geschrapt worden of een nieuw artikel kan bijgevoegd worden zonder dat het nodig is met letteraanduidingen te werken (bv. art. 1386, b.) of zelfs zonder te moeten overgaan tot belangrijke hernummeringen.

(3) Zie P.W. van der Ploeg, « Testamentair bewind », 1945.

(4) Voor de geschiedenis van deze instelling, zie Asser-Meyers van der Ploeg, « Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht - Erfrecht », 1956, p. 456.

(5) Ontwerp Meyers, toelichting, p. 245, in fine.

(6) P.W. van der Ploeg, op. cit., n° 167 en n° 121 ev.

(7) Ontwerp Meyers, toelichting, p. 248, ad 3.6.2.4.

(8) Bij een fiduciaire rechtshandeling wordt het recht van de belanghebbende overgedragen aan de trustee, die dus een eigen recht verkrijgt en zich verbindt dit recht uit te oefenen ten behoeve van de overdrager. Gevolg van deze overdracht is dan echter dat het recht definitief uit het patrimonium van de overdrager verdwijnt terwijl deze laatste slechts een vorderingsrecht tegen de trustee in de plaats krijgt. Kenmerkend voor de fiduciaire rechtshandeling is derhalve de gebrekkige bescherming van de overdrager-belanghebbende. Het ontwerp Meyers ontkent op een algemene wijze de rechtsgeldigheid van alle fiduciaire rechtshandelingen.

(9) Wat betreft de gebreken verbonden aan de onherroepelijke volmacht: zie verder.

(10) N.J. (Nederlandse Jurisprudentie), 1937, n° 1096, p. 1558 met noot van E.M. Meyers.

(11) N.J., 1956, n° 54, p. 168.

(12) Uniken Venema, « Trustrecht en Bewind », 1954.

(13) G. De Grooth, « Uitbreiding bewind of invoering van een Nederlands trustrecht en het ontwerp Meyers », Rechtsgeleerd Magazijn Themis, 1956, pp. 241-304.

(14) Asser-Meyers van der Ploeg, op. cit., p. 441.

(15) Asser-Scholten-Bregstein, « Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht - Vertegenwoordiging en Rechtspersoon », p. 10.

(16) Asser-Meyers van der Ploeg, op. cit., p. 461.

(17) Asser-Scholten-Bregstein, op. cit., p. 37.

(18) P.W. van der Ploeg, op. cit., p. 172 ev.

(19) Eggens, WPNR. 2989; Suyling, « Zakenrecht », 1940, p. 20 ev.; Suyling-Dubois, « Erfrecht » 1931, p. 606.

(20) Dit laatste onderscheid zou dan een uitzondering lijden in het Ontwerp Meyers: daar wordt het nu ook mogelijk dat de eigenaar zelf een « zakelijk beheersrecht » in het leven roept nl. over eigen goederen, die hem blijven toebehoren.

(21) Zeylemaker, « Bewindvoerders, trustees en vertegenwoordigers », 1949, p. 58. Ook verschenen in Rechtsgeleerd Magazijn Themis, 1949, p. 29 ev.

(22) P.W. van der Ploeg, op. cit., p. 172.

(23) Ontwerp Meyers, toelichting, pp. 241-242.

(24) Zeylemaker, op. cit., p. 59-60.

(25) Zeylemaker, op. cit., p. 63.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 25 april 1957.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. de Bersaques.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaat: M. Demeur.

Sociaal recht. — Organisatie van het bedrijfsleven. — Aanvang van de in artikel 21 van de wet van 20 september 1948 bedoelde termijn van vijftien dagen.

Artikel 21, § 8, van de wet van 20 september 1948, gewijzigd bij de wet van 18 maart 1950, houdende organisatie van het bedrijfsleven, bepaalt niet, zoals de bestreden sententie ten onrechte verklaart, dat « voor de toepassing van dit artikel als afdanking

wordt beschouwd... elke verbreking van het kontrakt... die werd betekend », doch « elke verbreking van het kontrakt... gedaan... hetzij door opzegging of met een opzegging, die werd betekend van de vijftien dagen af, die het ogenblik voorafgaan waarop de datum der verkiezingen voor de eerste maal door middel van aanplakking ter kennis van de arbeiders werd gebracht ».

Uit deze tekst blijkt aan de ene kant, dat de afdanking pas bij de verbreking van het kontrakt plaats heeft en aan de andere kant, dat, wanneer aan deze verbreking een opzegging voorafgaat, de opzegging, opdat de afdanking onder de bepalingen van artikel 21 zal vallen, niet mag betekend worden zijn vóór de vijftien dagen, die voorafgaan aan het ogenblik, waarop de datum der verkiezingen voor de eerste maal door middel van aanplakking ter kennis van de arbeiders werd gebracht.

Al uit de werkgever door de opzegging de wil

om aan het kontrakt een einde te maken, wordt de verbreking van het kontrakt pas effectief bij het verstreken zijn van de opzeggingstermijn.

Dit onderscheid is door de wetgever gemaakt, niet enkel in § 8 doch ook in de §§ 3 en 4 van artikel 21.

Duquesne t/ N.V. Forges de la Providence.

Gelet op de bestreden sententie, op 10 juli 1954 gewezen door de Werkrechtssraad van beroep te Bergen, kamer voor werklieden, tegen welke sententie op 10 augustus 1956 een voorziening is gesteld;

Over het middel afgeleid uit de schending van artikel 21 van de wet van 20 september 1948, gewijzigd bij de wet van 18 maart 1950, houdende organisatie van het bedrijfsleven,

doordat, om de aanvraag om wederopneming na afdanking niet ontvankelijk te verklaren, die gedaan werd na de verstrijking van de wettelijke termijn van 30 dagen, gesteld bij paragraaf 5 van voormeld artikel 21, welke aanvraag aanlegger op 20 februari 1952 aan zijn werkgever betekend had onder inroeping van zijn hoedanigheid van kandidaat voor de verkiezingen van de vertegenwoordigers in de ondernemingsraad, de bestreden sententie beslist heeft dat bewuste termijn van dertig dagen inging vanaf de betekening van 's werkgevers wil zijn arbeider af te danken, dan wanneer die termijn naar het vereiste der wet pas ingaat vanaf de effectieve afdanking, dit wil zeggen op het ogenblik dat de arbeider ertoe komt het verstreken van zijn diensten te staken, inzonderheid bij de verstrijking van de opzeggingstermijn;

Overwegende dat de vennootschap « La Fontainoise », rechtsvoorgangster van verweerder, aanlegger op 17 januari 1952 opzegging gedaan heeft voor 23 januari daaropvolgend;

Overwegend dat aanlegger, op de kandidatenlijst van het personeel voor de ondernemingsraad voorgedragen zijnde, op 20 februari 1952 zijn wederopneming aangevraagd heeft bij toepassing van artikel 21, paragraaf 5, van de wet van 20 september 1948, zoals dit artikel gewijzigd is bij artikel 1 van de wet van 18 maart 1950;

Dat, na weigering door de werkgever van deze wederopneming, aanlegger de vergoeding, omschreven in artikel 21, paragraaf 6, van evengemelde wet, gevorderd heeft;

Overwegende dat de bestreden beslissing deze eis verwerpt om de reden dat de aanvraag om wederopneming niet overeenkomstig artikel 21, paragraaf 5, ingediend werd binnen dertig dagen volgende op de afdanking; dat zij beslist dat deze afdanking niet de effectieve verbreking van het contract is, doch, volgens de daarvan in artikel 21, paragraaf 8, gegeven bepaling, « elke verbreking van het contract... die werd betekend », en dat deze betekening welke de afdanking uitmaakt, ter zake op 17 januari 1952 geschied is;

Overwegende dat artikel 21, paragraaf 8, van voormelde wet bepaalt, niet, zoals de bestreden sententie verklaart, dat « voor de toepassing van dit artikel als afdanking wordt beschouwd... elke verbreking van het contract... die werd betekend », doch « elke verbreking van het contract... gedaan... hetzij zonder opzegging of met een opzegging die werd betekend van de vijftien dagen af die het ogenblik voorafgaat waarop de datum der verkiezingen voor de eerste maal door middel van aanplakking ter kennis van de arbeiders werd gebracht »;

Dat uit deze tekst blijkt, enerzijds, dat de afdanking pas bij de verbreking van het contract plaats heeft en, anderzijds, dat, wanneer aan deze verbreking een

opzegging voorafgaat, de opzegging, opdat de afdanking onder de bepalingen van artikel 21 zou vallen, niet mag betekend worden zijn vóór de vijftien dagen welke voorafgaan aan het ogenblik waarop de datum der verkiezingen voor de eerste maal door middel van aanplakking ter kennis van de arbeiders werd gebracht;

Overwegende dat, al uit de werkgever door de opzegging de wil aan het contract een einde te maken, de verbreking van het contract pas effectief is bij de verstrijking van de opzeggingstermijn;

Dat dit onderscheid door de wetgever niet enkel in paragraaf 8 gemaakt is, doch tevens in de paragrafen 3 en 4 van artikel 21;

Dat het middel gegrond is;

Om die redenen :

Verbreekt de bestreden beslissing;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Werkrechtssraad van beroep te Namen, kamer voor werklieden.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 8 oktober 1956.

Voorzitter: M. Fettweis.

Raadsheer-Verslaggever: M. Valentin.

Advocaat-Generaal: M. Mahaux.

Vervoer van personen door middel van automobielen tegen betaling. — Strekking van artikel 1 van het Wetsbesluit van 30 december 1946.

Artikel 1 van het Wetsbesluit van 30 december 1946, houdende herziening en coördinatie van de wetgeving betreffende het betaald vervoer van personen door middel van automobielen, waarbij wordt bepaald dat een machtiging moet « afgeleverd geweest zijn overeenkomstig onderhavige besluitwet » impliceert daardoor dat het aldus goedgekeurde vervoer onderworpen is aan de bepalingen van de uitvoeringsbesluiten, door de Regent genomen op 15 maart en 20 augustus 1947, alsook aan de voorwaarden van de krachten deze wetgeving afgeleverde machtigingen.

Voormeld artikel 1 verbiedt aldus niet alleen de indienststelling van taxi's zonder machtiging, doch ook de exploitatie in andere voorwaarden dan door de machtiging bepaalde.

Procureur des Konings te Brussel en Groupement National des Exploitants de taxis concédés b.p. t/ Aenspeck e.a.

Gelet op het bestreden vonnis, op 1 maart 1956 in hoger beroep gewezen door de correctionele rechtbank te Brussel;

Over de voorziening van het Openbaar Ministerie :

Over het middel van ambtswege, schending van de artikelen 97 der Grondwet, 1, 2, 23, 24, 25, 26 en 30 van de besluitwet van 30 december 1946 houdende herziening en coördinatie van de wetgeving betreffende het bezoldigd vervoer van personen door middel van automobielen, 27 en 29 van het besluit van de Regent dd. 15 maart 1947, 24 en 27 van het besluit van de

Regent dd. 20 augustus 1947, 75 der gemeentewet van 30 maart 1836, doordat het bestreden vonnis verweerders vrijspreekt van de tegen hen ingestelde vervolgingen, dan wanneer de tot staving van die beslissing aangevoerde beweegredenen die vrijpraak niet verantwoorden :

Overwegende dat de verweerders vervolgd waren op grond van de artikel 1 en 30 van de besluitwet van 30 december 1946, de eerste veertien als daders, de vijftiende als dader of mededader en als burgerlijk verantwoordelijke partij voor de eersten, om met een taxi die een andere nummerplaat draagt dan G. 8325 en G.8321 gestationneerd te hebben in een garage gelegen Batavierenstraat 39, te Etterbeek, plaats waar de werkgever, de vijftiende beklagde, gemachtigd is een taxidienst te exploiteren op privaat domein met twee auto's welke voormelde platen dragen;

Overwegende dat de rechter over de grond de werkelijkheid der in de telastlegging vermelde feiten vaststelt doch beklagden van de vervolgingen vrijspreekt door te beslissen dat die feiten geen inbreuken uitmaken;

Overwegende dat het vonnis hierop steunt dat « artikel 1 van de besluitwet van 30 december 1946 enkel de indienststelling verbiedt, voor het bezoldigd vervoer van personen, van auto's waarvoor geen machtiging verkregen werd in de door die besluitwet voorziene vormen » en hierop dat de litigieuze taxi's in feite een machtiging verkregen hebben;

Overwegende dat voormeld artikel, waarbij wordt beschikt dat een machtiging moet « afgeleverd geweest zijn overeenkomstig onderhavige besluitwet », daardoor impliceert dat het aldus goedgekeurd vervoer onderworpen is aan de bepalingen van de uitvoeringsbesluiten door de Regent genomen op 15 Maart en 20 Augustus 1947, alsook aan de voorwaarden van de machtigingen krachtens deze wetgeving afgeleverd;

Dat artikel 1 van de besluitwet dd. 30 December 1946 aldus niet alleen de indienststelling van taxi's zonder machtiging verbiedt doch ook de exploitatie in andere voorwaarden dan die welke door de machtiging worden bepaald; dat de reden waarop de rechtbank steunt om te beslissen dat het verweten feit geen inbreuk op voormeld artikel kan uitmaken aldus verkeerd is;

Overwegende dat de rechtbank ook ten onrechte op artikel 24 van het besluit van de Regent dd. 20 augustus 1947 steunt om daaruit af te leiden dat dit artikel « op zich zelf het stationeerrecht beperkt van de voertuigen ter beschikking van het publiek op het privaat domein gesteld »;

Dat die bepaling, welke een verbod van algemene aard oplegt zonder invloed is op de clausulen van de machtigingen waarbij de voorwaarden worden bepaald waarvan de terbeschikkingstelling van het publiek van gezegde voertuigen afhankelijk wordt gemaakt;

Overwegende dat de rechtbank, niettemin onderzoekend of die voorwaarden door de beklagden nageleefd werden, tot de bevestiging besluit door het steunen, enerzijds, hierop dat op geen enkel ogenblik het getal in de litigieuze garage stationerende taxi's het getal twee heeft overschreden, getal dat overeenstemt met het getal auto's welke vijftiende beklagde gemachtigd was te exploiteren, anderzijds, hierop dat de aan deze verleende machtiging « enkel het stationeren op de openbare weg verbiedt » omstandigheid in onderhavig geval niet verwezenlijkt;

Dat die beweegredenen niet afdoende zijn, vijftiende beklagde gemachtigd geweest zijnde om de staanplaats te exploiteren bij middel, niet van onverschillig welke taxi's, doch van twee taxi's geïdentificeerd door

hun karakteristieken en daar de machtiging, niet alleen het stationeren op de openbare weg, doch ook de ter beschikkingstelling van het publiek van taxi's buiten de erin bedongen voorwaarden verbiedt;

Overwegende dat uit die beschouwingen blijkt dat de gecritiseerde beslissing niet wettelijk met redenen is omkleed;

Over de voorziening van de burgerlijke partij :

Overwegende dat de verbreking van de op de publieke vordering gewezen beslissing de vernietiging met zich brengt van de beslissing gewezen op de burgerlijke vorderingen die er het gevolg van is;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de correctionele rechtbank te Nijvel in hoger beroep zetelende.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 21 november 1957.

Zetel : M.M. Vauthier, voorzitter, Declaire en Coyette.

Auditoraat : M. Haesaert.

Advocaten : Mrs Marcel Marinower en Stella Wolf.

1. **Bevoegdheid van de Raad van State.**

2. **Politieke Gevangenen. — Recht op invaliditeitspensioen.**

1. *De commissies voor vergoedingspensioenen en de commissies van beroep voor vergoedingspensioenen zijn administratieve rechtscolleges die, overeenkomstig het voorschrift van de artikelen 93 en 94 van de Grondwet, door artikel 47 van de wet van bevoegdheid in artikel 45 van deze wet is om-26 augustus 1947 zijn ingesteld, en waarvan de schreven.*

Het behoort tot de bevoegdheid van de Raad van State na te gaan of de administratieve gerechten in betwiste zaken de wetten juist toepassen.

2. *De wet wordt juist toegepast door de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen, wanneer deze eist, dat op het tijdstip van het schadelijk feit de politieke gevangene de Belgische nationaliteit moet bezitten.*

Lehrer t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

Besluit :

Gezien het op 24 juli 1956 ingediende verzoekschrift, waarbij Wigdor Lehrer de nietigverklaring vordert van de beslissing, op 18 juni 1956 gewezen door de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen houdende bevestiging van de in eerste aanleg gewezen beslissing waarbij op verzoekers vraag om een ascendentenpensioen te verkrijgen, afwijzend is beschikt;

.....
Gehoord het verslag van raadsheer Coyette;

Gehoord de opmerkingen van Mr Marinower, advocaat aan de balie van Antwerpen, die voor verzoeker verschijnt, en van Mr S. Wolff, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel die voor de tegenpartij verschijnt;

Gehoord het anders luidend advies van dhr substituit Haesaert;

Gelet op artikel 3 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 betreffende het gebruik der talen in de Raad van State;

Overwegende dat verzoekers zoon, Mozes Lehrer, in augustus 1942 is aangehouden, in Auschwitz en Dachau is geïnterneerd en in juni 1945 is gerepatriëerd; dat de Aanvaardingscommissie van beroep voor politiek gevangenen hem op 27 november 1950 de titel van politiek gevangene heeft geweigerd omdat zijn aanhouding te wijten was aan het feit dat hij Israëliet was, maar hem het voordeel van het statuut heeft toegekend; dat hij, bij zijn terugkeer uit gevangenschap, leed aan een geestesziekte die is verergerd en waaraan hij in 1949 is overleden;

Overwegende dat verzoeker om een ascendentenpensioen heeft verzocht; dat de Gerechtelijke Geneeskundige Dienst heeft geoordeeld dat de aanneembaarheid van de ziekte tot 50 t.h. wetenschappelijk te verantwoorden is; dat de bestreden beslissing afwijzend over de vraag heeft beschikt;

«Aangezien de overlevende, in 1916 (lees 1926) geboren, vóór zijn aanhouding op 18 augustus 1942, geen verklaring tot het verkrijgen van de hoedanigheid van Belg heeft gedaan, ofschoon hij aan de eisen van de wet voldeed; dat hij de hoedanigheid van Belg eerst op 19 mei 1947, dus na het schadelijk feit, heeft verkregen; dat hij bovendien geen deel heeft uitgemaakt van een Belgische verzetsgroepering; dat derhalve niet is voldaan aan de vereisten van artikel 51 van de gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen»;

Overwegende dat de tegenpartij een exceptie van onbevoegdheid inroept die in hoofdzaak hierop neerkomt, dat alleen de rechtbanken van de rechterlijke orde bevoegd zijn om na te gaan of de commissies die uitspraak doen inzake vergoedingspensioenen, de artikelen 40 en 45 van de gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen toepassen;

Overwegende dat de commissies voor vergoedingspensioenen en de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen administratieve rechtscolleges zijn die, overeenkomstig het voorschrift van de artikelen 93 en 94 van de Grondwet, door artikel 47 van de wet van 26 augustus 1947 zijn ingesteld en waarvan de bevoegdheid in artikel 45 van deze wet is omschreven;

Overwegende dat artikel 9 van de wet van 23 december 1946 houdende instelling van een Raad van State als volgt luidt :

«De afdeling administratie doet uitspraak bij wijze van arresten, over de beroepen tot nietigverklaring wegens overtreding van de hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, ingesteld tegen de akten of reglementen van de onderscheidene administratieve overheden of tegen de administratieve beslissingen in betwiste zaken»;

dat het tot de bevoegdheid van de Raad van State behoort, na te gaan of de administratieve gerechten in betwiste zaken de wetten juist toepassen; dat de bij het verzoekschrift van 19 juli 1956 ingediende vraag geen ander doel heeft dan een administratieve beslissing in betwiste zaken nietig te doen verklaren wegens overtreding van de wet; dat deze vraag tot de bevoegdheid van de Raad van State behoort;

Overwegende dat verzoeker de bestreden beslissing verwijt, artikel 9 van de gecoördineerde wetten betreffende het statuut der politieke gevangenen, artikel 51 van de gecoördineerde wetten op de vergoedingspen-

sioenen en de artikelen 6 en 13 van het besluit van de Regent van 15 juni 1949 te hebben overtreden;

Overwegende dat verzoeker in de uiteenzetting van zijn middelen de bestreden beslissing in de eerste plaats verwijt te hebben geëist, dat de overledene de Belgische nationaliteit had op het tijdstip van het schadelijk feit; dat hij artikel 9 van de wetten betreffende het statuut, dat als volgt luidt :

«De rechthebbenden op deze wet hebben recht op herstellingspensioenen die hun toegewezen worden volgens de regelen door de wet op de herstellingspensioenen bepaald»,

interpreterend, betoogt dat de vergoedingspensioenen een bijzaak van het statuut zijn; dat het derhalve onwettig is, de toekenning van het bezit van de hoedanigheid van Belg op het tijdstip der schadelijke feiten, terwijl deze hoedanigheid volgens artikel 32 van dit statuut op het tijdstip van de aanvraag om erkenning vereist is om volgens dit statuut te worden erkend;

Overwegende dat uit de economie van de wet op de vergoedingspensioenen en uit de parlementaire voorbereiding daarvan blijkt, dat zij, behoudens uitzondering, betrekking heeft op hen die Belg waren op het tijdstip van een schadelijk feit dat zij konden toeschrijven «aan het volbrengen van een plicht tegenover het land», om «regelmatig te hebben deelgenomen aan de tot de landsverdediging behorende operaties», en die «aldus het slachtoffer zijn geworden van hun toewijding aan het vaderland»; dat zij voor vreemdelingen bijzondere voorwaarden oplegt;

Overwegende dat artikel 9 van de gecoördineerde wetten betreffende het statuut der politieke gevangenen bepaalt, dat vergoedingspensioenen hun worden toegekend volgens door de wetgeving op de vergoedingspensioenen bepaalde regelen; dat de bestreden beslissing de wet juist heeft toegepast toen zij het voorhanden zijn van de Belgische nationaliteit op het tijdstip van het schadelijk feit eiste en vaststelde dat in dit geval niet was voldaan aan de door artikel 51 van de gecoördineerde wetten ten aanzien van de vreemdelingen gestelde eisen; dat het middel rechtsgrond mist;

Overwegende dat verzoeker de bestreden beslissing voorts verwijt, niet genoegzaam te zijn gemotiveerd omdat zij het door hem in conclusies aangevoerde argument, dat er overmacht was, niet heeft beantwoord; dat deze overmacht hierin zou bestaan, dat de overledene op het tijdstip van zijn aanhouding de leeftijd van zestien jaar eerst sedert enkele weken had overschreden en dat de Duitse verordeningen van begin 1942 de Israëlieten verbod oplegden gebruik te maken van hun recht de Belgische nationaliteit te kiezen;

Overwegende dat de commissies souverain oordelen over de waarde van de gegevens waarin de overmacht bestaat; dat de commissie van beroep, toen zij besliste «dat de overledene vóór zijn aanhouding op 18 augustus 1942 geen verklaring had gedaan om de Belgische nationaliteit te verkrijgen, ofschoon hij aan de wettelijke vereisten voldeed», het argument heeft beantwoord en haar beslissing naar eis van de wet heeft gemotiveerd; dat het middel niet in aanmerking kan worden genomen;

Overwegende dat is aangetoond, dat het ingevalge een materiële vergissing is dat mevrouw Cosyns, lid van de commissie van beroep, als oorlogsinvalides wordt vermeld; dat zij in feite politieke gevangenen vertegenwoordigde; dat het middel niet in aanmerking kan worden genomen,

Besluit :

Artikel 1. — Het beroep wordt verworpen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

7 mei 1957.

Voorzitter : M. Maraite.
Raadsheren : MM. Vanparys en Noest.
Advocaat-generaal : M. Matthys.
Advocaat : Mr. Gits.

Verkoop van waren. — Niet in ontvangst nemen door de koper. — Ontbinding van de koopovereenkomst. — Artikel 1657 B.W. — Recht van de verkoper op vergoeding van de gederfde winst.

De koper van waren, die niettegenstaande aanmaning geen levering van de verkochte waar genomen heeft, is krachtens de algemene rechtsprincipes verplicht de volledige schade te herstellen, die de verkoper daardoor geleden heeft.

Deze herstelling zou niet volledig zijn, indien de verkoper boven het bedrag van het door hem werkelijk geleden verlies (damnum emergens) niet de gederfde winst (lucrum cessans) zou mogen vorderen, die hij door schuld van de koper niet heeft kunnen maken.

Om vergoeding van de gederfde winst te bekomen is de verkoper geenszins verplicht de uitvoering van de overeenkomst in rechte te vorderen, daar artikel 1184 B.W., waarvan het ontbindend beding van gemeen recht door artikel 1657 B.W. inzake verkoop van waren en roerende goederen nog verzuwaard wordt, hem de keuze laat, ofwel de koper te dwingen de overeenkomst na te komen, ofwel de ontbinding daarvan te vorderen met schadevergoeding.

N.V. Filature de Vilvorde t/
Ets. Mevr. Wwe C. Vanneste-Verstraete.

Gezien de stukken, onder meer de uitgifte van het bestreden vonnis gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk op 12 mei 1956;

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig is naar tijd en vorm;

Overwegende dat de eerste rechter, bij toepassing van artikel 1657 B.W., twee tussen partijen op 17 december 1954 en 8 februari 1955 gesloten contracten, n° 0356 en 0368, betreffende ieder 5.000 kg katoengaren, ten ongelijke van geïntimeerden ontbonden verklaard heeft en, vooraleer verder ten gronde te beslissen, een deskundige heeft aangesteld met opdracht het koersverschil tussen de contractprijs en de prijs op 4 februari 1956 voor beide contracten vast te stellen, verschil waarop, volgens hem, appellante ten titel van schadevergoeding uitsluitend recht heeft;

Overwegende dat geïntimeerden in voormeld vonnis berusten, terwijl appellante enkel beroep aantekent tegen de beschikking van gezegd vonnis, waarbij haar eis, strekkende bovendien tot betaling ener som van 100.000 Fr. wegens de door haar gederfde winst op bovengemelde contracten, afgewezen werd;

Overwegende dat de grief van appellante gerechtvaardigd is;

Overwegende immers dat de koper, die, niettegenstaande aanmaning, geen levering van de verkochte waar genomen heeft, krachtens de algemene rechtsprincipes ertoe gehouden is de volledige schade te herstellen, die de verkoper daardoor geleden heeft (Levé, Code de la vente commerciale, n° 420, blz. 238);

dat deze herstelling niet volledig zou zijn, indien de verkoper, boven het bedrag van het door hem werkelijk ondergaan verlies (damnum emergens), de winst (lucrum cessans) niet zou mogen vorderen, die hij door de schuld van de koper niet heeft kunnen verwezenlijken (De Page, Dr. Civ., D. III, n° 105, blz. 134);

Overwegende dat, in strijd met wat de eerste rechter beslist heeft, appellant om vergoeding wegens winstderving te bekomen, geenszins ertoe verplicht was de uitvoering van de overeenkomst in rechte te vragen, vermits artikel 1184 B.W., waarvan het ontbindend beding van gemeen recht door artikel 1657 van hetzelfde wetboek in zake verkoop van waren en roerende goederen nog verzuwaard wordt (De Page, Dr. Civ., D. IV, n° 201c, blz. 224), haar de keus toeliet ofwel geïntimeerden te dwingen de overeenkomsten uit te voeren ofwel de ontbinding ervan te vorderen met schadevergoeding en zij deze tweede oplossing gekozen heeft (vgl. De Page, II, n° 885 en 890);

Overwegende dat geïntimeerden ook te vergeefs beweren dat de door appellante ingeroepen winstderving niet bewezen is;

Overwegende inderdaad dat het niet hoeft betoogd te worden en geïntimeerden overigens niet betwisten dat een groot bedrijf, zoals de N.V. « Filature de Vilvorde », én over een voldoende hoeveelheid koopwaar én over voldoende cliënteel beschikt om tegelijkertijd twee kopen van gelijksoortig katoengaren te kunnen verrichten;

Overwegende dat het dienvolgens zonder belang is na te vorsen of appellante al dan niet een ander koper zal vinden, vermits zij ofwel met de door geïntimeerden geweigerde waar te moeten behouden ofwel met ze aan een nieuwe koper weder te verkopen onvermijdelijk haar winst op de eerste of op de tweede verrichting zal verliezen;

Overwegende dat, waar het door appellante gevorderd bedrag vooralsnog niet verantwoord wordt, het dienvolgens past over dit punt de opdracht van de door de eerste rechter aangestelde deskundige uit te breiden;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935, alle verdere of strijdige conclusiën van de hand wijzend, ontvangt het hoger beroep; verklaart het gegrond; doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet, doch enkel voor zover het de eis van appellante tot betaling van 100.000 frank wegens geleden winstderving op hogerbedoelde contracten verworpen heeft, en dienaangaande opnieuw wijzende, zegt voor recht dat, buiten het koersverschil tussen de contractuele prijs en de prijs op 4 februari 1956, aan appellante ten titel van schadevergoeding toekomt de volledige door haar geleden winstderving op voornoemde contracten betreffende ieder 5.000 kg garens; bevestigt de door de eerste rechter aangestelde deskundige in zijn opdracht, met dien verstande dat hij als bijkomende taak zal hebben bedoelde winstderving te berekenen; zendt de zaak terug naar de hierbovenaangehaalde rechtbank anders samengesteld en veroordeelt geïntimeerden tot de kosten van de aanleg.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 22 december 1956.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en De Vreese.

Advocaat-generaal : M. Matthys.

Advocaten : Mrs Cortvriendt en Claeys.

Spoorwegen. — Personenvervoer. — Begin van de uitvoering van de vervoerovereenkomst.

De uitvoering van de vervoerovereenkomst per spoor begint vanaf het ogenblik, waarop de reiziger, voorzien van een spoorkaartje, de plaatsen betreedt, die binnen de besloten ruimte van het station specifiek zijn ingericht met het oog op het vervoer en waar hij zich noodzakelijk moet bevinden om vervoerd te kunnen worden.

Het betreden van het perron maakt aldus een noodzakelijke bijkomstigheid uit van het vervoer.

De contractuele verplichting van de spoorwegen de reiziger veilig naar zijn plaats van bestemming te brengen omvat de verplichting het veilig opstappen in de trein te verzekeren.

N.M.B.S. t/ N.V. Zurich.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, op 23 mei 1955;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld;

Overwegende dat appellante zich gegriefd acht doordat de eerste rechter haar aansprakelijk stelde voor de schadelijke gevolgen van het ongeval op 12 november 1953 overkomen aan Bijker Gentiel, toen deze op het perron 10 van het St-Pietersstation te Gent, bij het binnenrijden van de trein die hij moest nemen om zich naar zijn werk te Zellik te begeven, door de menigte reizigers zodanig vooruitgeduwd werd dat hij tussen de trein en het perron terecht kwam en erge verwondingen opliep;

Overwegende dat geïntimeerde, verzekeraar-wet, optreedt als gesubrogeerd in de rechten van Bijker's werkgever;

Ten aanzien van de contractuele aansprakelijkheid :

Overwegende dat appellante vergeefs voorhoudt dat de uitvoering van de vervoerovereenkomst nog niet begonnen was toen het ongeval gebeurde, daar het slachtoffer zich nog niet in de trein bevond;

Overwegende dat de uitvoering van de vervoerovereenkomst per spoor begint vanaf het ogenblik waarop de reiziger, voorzien van een reiskaart, de plaatsen betreedt die, binnen de ingesloten ruimte van het station, specifiek ingericht zijn met het oog op het vervoer en waar hij zich noodzakelijk moet bevinden om te kunnen vervoerd worden;

Overwegende aldus, dat het toetreden tot het perron een noodzakelijke bijkomstigheid van het vervoer uitmaakt;

Overwegende dat de contractuele verplichting van appellante de reiziger Bijker veilig naar Zellik over te brengen de verplichting omvatte het veilig opstappen in de trein te verzekeren;

Overwegende dat appellante wel wist dat er dagelijks geduwd en gedruimd werd bij aankomst van de trein van 6.36 uur naar Schaarbeek;

dat de treinbediende Pollet tijdens het opsporingsonderzoek verklaarde : « de kaai te Gent St-Pieters bij

inrit van trein 1802 is overbevolkt van reizigers die trein 1802 benuttigen »;

Overwegende dat, zoals de eerste rechter met reden overwogen heeft, de voorzorgsmaatregelen totaal ontoereikend waren om de veiligheid van de reizigers te verzekeren;

Overwegende dat het aldus geenszins bewezen is dat het gebrek aan uitvoering van de vervoerovereenkomst te wijten is aan een vreemde oorzaak, waaraan appellante geen schuld heeft;

Ten aanzien van de delictuele of quasi-delictuele aansprakelijkheid :

Overwegende dat waar geïntimeerde besluit tot de bevestiging van het vonnis a quo de subsidiaire kwestie te weten indien appellante al dan niet schuld treft op grond van artikel 1382 B.W. niet dient onderzocht;

Overwegende dat geïntimeerde laat gelden dat zij sedert het gedinginleidend exploit waarin zij de terugbetaling vorderde van 32.740 fr. onder voorbehoud van vermeerdering, in haar hoedanigheid van verzekeraar-wet, ten gevolge van bewust ongeval, nog 101.769 fr. aan het slachtoffer uitgekeerd heeft;

dat zij vóór het Hof de terugbetaling vordert van dit bedrag;

dat over dit bedrag, hetwelk gestaafd is door bescheiden, geen betwisting bestaat; dat de vraag gegrond is;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935,

Alle andere of strijdige besluiten verwerpende als ongegrond,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, doch ongegrond; bevestigt dienvolgens het vonnis a quo;

Veroordeelt bovendien appellante tot betaling aan geïntimeerde ener aanvullende som van 101.769 fr. van vergoedingen, geneeskundige en pharmaceutische kosten door geïntimeerde uitbetaald sedert de inleiding van het geding;

Verleent akte aan geïntimeerde van haar voorbehoud voor alle in de toekomst nog uit te betalen medische, heelkundige, pharmaceutische en verplegingskosten, dagelijkse vergoedingen, jaarlijkse uitkeringen, lijfrente en samenstelling van kapitalen die het gevolg van kwestieus ongeval zouden zijn;

Verwijst appellante in de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

7 juni 1957.

Voorzitter : M. Catfolis.

Rechters : M.M. Meulemans en Boeyé.

Advocaten : Mrs Van Dessel, Jordens en Albessard.

Bevoegdheid (in burgerlijke zaken). — Onbevoegdheid van Rechtbank van Koophandel. — Verzekeraar indeplaatsgestelde van slachtoffer. — Vordering door verzekeraar tegen verzekerde. — Vordering tot terugbetaling van vergoedingen wegens lichamelijke letsels aan slachtoffer.

Uit de algemeenheid van de termen van de wet van 27 maart 1891 (artikel 12-4° wet op de bevoegdheid) en uit de overwegende rechtspraak en rechtsleer blijkt, dat de Rechtbanken van Koophandel in geen geval kennis mogen nemen van geschillen, die de herstelling van schade, voortvloeiend uit lichame-

lijke letsels van het slachtoffer, tot voorwerp hebben, ook niet wanneer de herstelling uit de toepassing der bepalingen van een verzekeringscontract voortspruit en ontstaat tussen verzekeraar en verzekerde naar aanleiding van letsels, die door deze laatste aan een derde — niet in het geschil betrokkene — werden veroorzaakt.

N.V. Mercator t/ E. Cornelissens.

Overwegende dat aanlegster om veroordeling van verweerder verzoekt tot terugbetaling van de hoofdsom van 17.549 fr. min 6.000 fr. reeds terugbetaald, of 11.549 fr., bedrag dat zij ingevolge haar contractuele verplichtingen heeft moeten betalen aan het slachtoffer van een ongeval door verweerder veroorzaakt, dan wanneer deze laatste door de bepalingen van het verzekeringscontract dat hij met aanlegster onderschreven had, niet gedekt was, daar dit contract geschorst werd ingevolge zijn verzuim de verzekeringspremies te betalen;

dat aanlegster insgelijks de veroordeling van verweerder vordert tot betaling van twee vervallen en niet betaalde premies te weten :

op 1 oktober 1956 :	9.786 fr.
en op 1 oktober 1956 :	8.814 fr.

samen : 18.600fr.

Overwegende dat verweerder enkel de bevoegdheid van de rechtbank betwist en beweert dat de wet van 27 maart 1891 (artikel 12, 4° van de wet op de bevoegdheid) ter zake niet toepasselijk is daar het niet een geschil geldt dat tot voorwerp heeft de herstelling te bekomen van de schade die door de lichamelijke letsels van het slachtoffer werd veroorzaakt;

Overwegende echter dat er met het grootste deel van de rechtspraak en rechtsleer dient beslist dat het uit de algemeenheid der termen van voormelde wet en uit de verklaringen van de toenmalige Minister van Justitie (Pas. 1891-170) blijkt dat de Rechtbanken van Koophandel die in geen geval kennis mogen nemen van dergelijke geschillen, krachtens de bepalingen van voormelde wet, ook niet bevoegd zijn wanneer, zoals ter zake, de betwisting uit de toepassing der bepalingen van een verzekeringscontract voortspruit en tussen verzekeraar en verzekerde ontstaat naar aanleiding van letsels die door deze laatste aan een derde — niet in het geschil betrokken — werden veroorzaakt (cfr. Beroep Gent, 11 juni 1951, R.W. 1951-52, 511 en idem 3 december 1952, R.W. 1952-53, 1331 beide arresten met adviezen O.M. en aangehaalde rechtspraak; Braas Procédure Civile n° 424);

Overwegende dat de vordering derhalve met reden voor deze Rechtbank werd ingesteld én wat het eerste punt betreft (terugvordering van 11.549 fr.) én wat het tweede punt aangaat (vordering van 18.600 fr.) daar het met het eerste verknocht is (wet 15 maart 1932, artikel 9, zijnde artikel 37ter der wet op de bevoegdheid);

Overwegende dat verweerder het bedrag der sommen die tegen hem gevorderd worden niet betwist en trouwens zijn schuld schriftelijk heeft erkend.

Om deze redenen :

Verklaart de rechtbank zich bevoegd om over de zaak uitspraak te doen;

Veroordeelt verweerder aan aanlegster te betalen :

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 13 mei 1957.

Voorzitter : M. Struye de Swielande.

Rechters : M.M. Janssens en Soetaert.

Advocaten : Mres Baugniet en J. M. Kluyskens.

Erfrecht. — Tweede huwelijk. — Adoptie.

Rechtsleer en rechtspraak zijn zeer uiteenlopend omtrent de toepasselijkheid van de artt. 1094, tweede lid en 1098 B.W. in geval van adoptie; echter wordt om zo te zeggen niet betwist, dat tenminste art. 1094, tweede lid, in acht dient te worden genomen, alhans wanneer de aanneming is geschied gedurende het huwelijk en dus met de toesemming van de andere echtgenoot, die dan nog de wettige ouder is van het aangenomen kind.

Deze oplossing lijkt voor een aldus beperkend omschreven hypothese gegrond. Art. 352 B.W. bepaalt toch, dat het aangenomen kind op de nalatenschap van de adoptant dezelfde rechten heeft als het uit het huwelijk geboren kind.

In principe moet dan ook worden aanvaard, dat het aangenomen kind, art. 1094, tweede lid B.W., mag invoeren, dat zich toch niet leent tot een tekstargument zoals art. 1098 B.W., waar gewag wordt gemaakt van een huwelijk, waaruit het in acht te nemen kind zou moeten gesproten zijn.

In vele gevallen zal het in verband brengen van art. 352 B.W. met art. 1094 B.W. misschien moeten worden verworpen, omdat het kind vóór het huwelijk is aangenomen of vreemd is gebleven aan de andere echtgenoot; dergelijke bezwaren, die soms voortvloeien uit de toch kunstmatige aard van de adoptieve afstamming, bestaan echter niet, wanneer de aanneming tijdens het huwelijk is geschied en het eigen kind van de andere echtgenoot betrof.

Eindelijk dient in acht te worden genomen, dat het beschikbaar gedeelte tussen echtgenoten volledig wordt geregeld door de art. 1094 en 1096 B.W., zodat de uitsluiting van art. 1094, tweede lid B.W. in geval van adoptie er zou toe leiden aan een echtgenote, die staat tegenover drie geadopteerden, minder te laten dan aan de echtgenote met drie eigen kinderen.

Rooman d'Ertbuer en cs. t/ Rooman d'Ertbuer

Gezien de stukken, waaronder het vonnis van deze kamer dd. 26 april 1956, waartegen tijdig en regelmatig verzet werd gedaan;

Overwegende dat wijlen Jeanne de l'Ecluse Trévoedal, weduwe bleef met twee kinderen, de opposanten Ghislaine en Geneviève Rooman d'Ertbuer; dat ze herhuwde met Jules Rooman d'Ertbuer, die de opposante Ghislaine Rooman d'Ertbuer naderhand aangenomen heeft, dat Jules Rooman d'Ertbuer overleden is op 25 maart 1955 en zijn echtgenote Jeanne de l'Ecluse Trévoedal op 7 november 1955;

Overwegende dat wijlen Jules Rooman d'Ertbuer in artikel 8 van de huwelijksvereenkomst aan zijn echtgenote gifte deed : « En cas d'existence d'enfants de son union, du quart en pleine propriété et du quart en usufruit de tout ce qui composera sa succession, et si à l'époque de son décès, il n'existe pas d'enfants de cette union, de la pleine propriété sans aucune exception ni réserve de tout ce qui composera sa succession »;

Dat hij op 15 maart 1953 een testament opstelde

dat aanvangt als volgt: «Je lègue à ma belle-fille Pouppez de Kettenis, née Rooman d'Ertbuer la moitié de ma fortune, je lègue à ma femme Jeanne le quart de ma fortune, je lègue à mon neveu le quart de ma fortune...»;

Overwegende dat de bedoelde neef, zijnde geopposeerde geen enkel recht heeft in de nalatenschap van Jeanne de l'Ecluse Trévoedal en derhalve de scheiding en deling van deze onverdeeldheid niet vermag te eisen;

Overwegende verder dat de opposanten tevergeefs het legaat aanvechten, door de bovenbedoelde huwelijksgift in te roepen;

Dat immers zo de geadopteerde moet beschouwd worden als een kind «de son union», wijlen de echtgenote van de decujus enkel begiftigd werd met één vierde in volle eigendom en één vierde in vruchtgebruik, zodat na toekenning van de voorbehouden helft aan het aangenomen kind, nog over één vierde in blote eigendom kan beschikt worden ten gunste van de geopposeerde;

Dat zo integendeel het tweede alternatief van de huwelijksgift wordt toegepast, namelijk dat «à l'époque de son décès il n'existe pas d'enfants de cette union», dan nog aan de overlevende echtgenote maar één vierde in volle eigendom en één vierde in vruchtgebruik toekwam ingevolge artikel 1094 tweede lid B.W., zodat naast de legitieme portie van de geadopteerde, nog één vierde in blote eigendom beschikbaar bleef ten gunste van de geopposeerde;

Overwegende dat er weliswaar zeer uiteenlopende rechtspraak en rechtsleer bestaat over de toepasselijkheid van de artikelen 1094, tweede lid en 1098 B.W. in geval van adoptie; dat echter omzeggens niet betwist wordt dat minstens artikel 1094, tweede lid B.W. dient in acht genomen, althans wanneer de aanneming plaats heeft gehad binst het huwelijk en dus met de toestemming van de andere echtgenoot, die dan nog de wettige ouder is van het aangenomen kind (De Page, VIII, nr 1575; Dekkers, III, nr 1417; Barette, R.G. Enr. et Not., 1954, nr 19359,9; Huc, III, nr 126; Aubry & Rau, IX, § 560, noot 18; Baudry-Lacantinerie, Les personnes, V, nrs 97 in fine en 98; Colin & Capitant, III, nrs 1519 voetn. I en 1587; Planiol, Ripert & Trasbot, V, nr 142; Simonnet, 8, 1923, I, 313; Capitant, D.P. 1925, I, 121; Batiffol, S. 1942, II, 45 en de oudere daar aangehaalde rechtspraak; R.C., J.C.P., 1944, II, 2696; Ancel, S. 1945, I, 113; Lebrun, D. 1946, I, 369; vgl. Luik, 30 nov. 1952, J.L. 1952, blz. 89; Cass. fr. 12 juni 1944, D.P. 1946, I, 368; Savatier, Ren. tr. dr. civ. 1944, blz. 259 in fine; Beudant, VII, nr 540, in fine; anders: Cass. fr. 11 dec. 1922, S. 1923, I, 313; Planiol, Ripert à Boulanger, III, nrs 1905 en 1906;

Overwegende dat deze oplossing voor een aldus beperkend omschreven hypothese gegrond voorkomt; dat artikel 352 B.W. toch voorziet dat het aangenomen kind op de nalatenschap van de aannemende persoon dezelfde rechten heeft als het uit het huwelijk geboren kind;

Dat in principe dan ook moet aanvaard worden dat het aangenomen kind artikel 1094 tweede lid mag inroepen, dat zich toch niet leent tot een tekstargument zoals artikel 1098 B.W. waar gewag wordt gemaakt van een huwelijk waaruit het in acht te nemen kind zou moeten gesproten zijn;

Dat in vele gevallen de verbinding tussen de artikelen 352 en 1094 B.W. misschien zal te verwerpen zijn, omdat het kind vóór het huwelijk werd aangenomen of vreemd is gebleven aan de andere echtgenoot, maar

dat dergelijke bezwaren die soms voortvloeien uit de toch kunstmatige aard van de adoptieve afstamming terzake nochtans niet bestaan omdat de aanneming tijdens het huwelijk plaats had en het eigen kind van de andere echtgenoot betrof (Batiffol, S. 1942, 2, 45);

Dat eindelijk dient in acht genomen dat het beschikbaar deel tussen echtgenoten volledig geregeld wordt door de artikelen 1094 en 1096 B.W. (Verbr. 3 juli 1941, Pas. 1941, I, 273, zodat de uitsluiting van artikel 1094, tweede lid B.W. in geval van adoptie er zou toe leiden, aan een echtgenote die staat tegenover drie geadopteerden minder te laten dan aan de echtgenote met drie eigen kinderen (Barette I, C; Batiffol, I, c.);

Overwegende dat niemand gehouden is in onverdeeldheid te blijven en de goederen in natura kunnen verdeeld worden;

Overwegende dat de geopposeerde ten onrechte de vruchten van het legaat eist vanaf het overlijden van de erflater, waar de vruchtgebruikster pas op 7 november 1955 is overleden;

Overwegende dat de kosten van de legaat afgifte ten laste van de legataris blijven, wanneer het legaat het beschikbaar deel uitput (artikel 1016 B.W.);

Overwegende dat het legaat slechts zal kunnen uitgekeerd worden in de mate dat de aangeduide goederen het vierde van de nalatenschap niet overtreffen; dat een deskundig onderzoek noodzakelijk voorkomt;

Op deze gronden,

De rechtbank,

Gelet op de artikelen 2, 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935;

Alle andere besluiten verwerpende;

Verklaart het verzet ontvankelijk, doet het aangevochten vonnis te niet en opnieuw wijzende;

Beveelt de aflevering van het legaat van één vierde zijner nalatenschap, vermaakt aan de geopposeerde door Jules Rooman d'Ertbuer bij testament van 15 maart 1953 geregistreerd te Wetteren op 5 mei 1955;

Zegt dat bij gebrek van afgifte binnen acht dagen van de betekening er van, dit vonnis als zodanig zal gelden;

Zegt dat de vruchten van het legaat de geopposeerde toekomen vanaf 7 november 1955;

Beveelt dat, ten verzoeken van de meest gereede partij en in het bijzijn van de andere partijen, of deze behoorlijk opgeroepen, door het ambt van notaris Gaston Devos te Gent, overgegaan zal worden tot de werkzaamheden van boedelbeschrijving, rekeningen, vereffening en verdeling van de gemeenschap van aanwinsten die bestaan heeft tussen Jules Rooman d'Ertbuer en Jeanne de l'Ecluse Trévoedal, alsmede van de nalatenschap van eerstgenoemde;

Verwerpt de eis tot scheiding en deling van de nalatenschap van Jeanne de l'Ecluse Trévoedal;

Benoemt tot rechter-commissaris, op wiens verslag de gebeurlijke betwistingen zullen worden beslecht, de heer Janssens of, bij diens verhindering, de heer Soetaert;

Stelt aan als gerechtelijk bewaarder de heer Daelman, notaris te Laarne, met opdracht de niet verschijnende partijen te vertegenwoordigen, in hun plaats alle akten en processen-verbaal te tekenen hun aandeel te ontvangen, er kwijting over te verlenen, dezelve te storten in de Deposito- en Consignatiekas en toe te stemmen in de doorhaling, doch enkel na betaling, van alle inschrijvingen, ambtshalve of anderszins genomen;

En alvorens verder uitspraak te doen;

Stelt aan als deskundigen de heren Daniël Martens, notaris te Gent, Savaenstraat, 36, L. Kreps, landmeter-schatteur, Laurent Delvauxstraat 16 B, Gent; en Ch. Amelot, ere-landmeter-schatteur, wonende te Wetteren, Nieuwstraat, 17, met opdracht de goederen van de nalatenschap van Jules Rooman d'Ertbuer te ramen, en in een met redenen omkleed en schriftelijk onder eed bevestigd verslag, de rechtbank van advies te dienen nopens hun waarde en inzonderheid van de goederen die in het legaat van de geopposeerde dienen te worden begrepen;

Bepaalt dat de kosten door de boedel zullen worden gedragen, met dien verstande dat de kosten van de legaatafgifte ten laste zullen blijven van de legataris;

Verklaart het onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande iedere voorziening en zonder borgstelling, behoudens wat de kosten aangaat.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 13 december 1957.

Voorzitter: M. De Preter.

Rechters: M.M. Bossijns en Ceulemans.

Advocaten: Mrs J. Pallemarts (loco Mr Victor) en Megens.

Testament. — Plaatsvervulling bij vooroverlijden van een legataris ten algemenen titel. — Roeping van de overige legatarissen ten algemenen titel staaksgewijze. — Toepassing van artikel 1039 B.W. stilzwijgend door de testator uitgesloten. — Interpretatie: bevoegdheid van de Rechtbank en van de testament-uitvoerder.

In het testamentair erfrecht is de plaatsvervulling in beginsel uitgesloten krachtens artikel 1039 B.W. Dit artikel is echter niet van openbare orde en berust enkel op de vermoedelijke wil van de testator. Deze kan dus even goed van het tegenovergestelde inzicht te kennen geven, wat niet noodzakelijk uitdrukkelijk hoeft te geschieden, maar ook stilzwijgend gebeuren kan. Deze stilzwijgende wil zal blijken uit de samenhang van de beschikkingen van het testament.

De interpretatie van een testament door de Rechtbank is verantwoord wanneer een op zichzelf duidelijke tekst nochtans laat vermoeden dat de testator zich onvolledig of gebrekkig uitgedrukt heeft. De rechtbank moet hierbij echter zeker zijn dat zij zijn werkelijke wil in geen enkel opzicht geweld aandoet.

In casu is deze werkelijke wil zonneklaar. De testator heeft al de collaterale erfgenamen van hemzelf en van zijn vooroverleden echtgenote, wier nalatenschap hem was te beurt gevallen, beërfd. Zijn bedoeling was hierbij hun zes gezinnen op gelijke lijn te stellen, daar, telkens wanneer het gezinshoofd reeds vooroverleden was, hij diens kinderen collectief tot een gelijk paart van de nalatenschap geroepen heeft, wat wijst op een beërfving staaksgewijze. Gezien het groot aantal beneficiarissen van deze legaten kan trouwens niet aangenomen worden dat de min of meerdere tegenigheid van de testator bepalend zou geweest zijn voor deze beschikkingen.

De vader van aanleggers, nog in leven ten dage van het testament, heeft dus als gezinshoofd zijn paart toegewezen gekregen en niets bewijst dat de

testator de kinderen van deze, tenslotte nog vooroverleden legataris wenste uit te sluiten.

Een persoon van middelmatige ontwikkeling, die een eigenhandig testament opmaakt zonder bijstand van een jurist, moet in feite geacht worden artikel 1039 B.W. niet te kennen.

Zo de testamentuitvoerder, volgens de heersende rechtspraak en rechtsleer niet de bevoegdheid heeft om het testament te interpreteren, daar deze bevoegdheid niet uitdrukkelijk in het B.W. voorzien is, dan zal zijn oordeel desaangaande toch als een aanduiding van de vermoedelijke wil van de testator dienen aangezien te worden.

Erven Verschueren t/ Erven Adriaensen, erven Verschueren en mevr. Scongradi.

Verleent de Rechtbank het volgende vonnis:

Gehoord aanleggers en verweerders sub 1) tot en met 11), in hun middelen en besluiten;

Gezien de stukken des gedings, o.m. de geboekte en hieraangehechte inleidende dagvaardingen, betekend op 22 juni 1956 door het ambt van deurwaarder J. Bergé, te Duffel, J. Houet, te Turnhout, G. Wijffels, te Brugge, en M. Courboin, te Antwerpen, en, wat de tegeneis betreft, de geboekte en hieraangehechte betekende besluiten, bij akte van pleitbezorger tot pleitbezorger van 30 september 1957;

Gelet op artikelen 2, 34, 35, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Aangezien verweerders sub 12) tot en met 27) geen pleitbezorger hebben aangesteld binnen de termijn door de wet bepaald;

Aangezien al de verweersters, zo verschijnende als niet-verschijnende, voor zoveel als nodig, door de Rechtbank gemachtigd worden om in rechte te staan;

Aangezien de vordering er toe strekt te horen zeggen voor recht dat aanleggers op hoofdeis, in hun hoedanigheid van kinderen van wijlen Frans Verschueren-Wouters, overleden te Westmalle, op 28 oktober 1954, bij plaatsvervulling gezamenlijk recht hebben op één zesde van de nalatenschap van wijlen hun oom, Bogaerts Henri, overleden te Westmalle op 5 augustus 1955, hoewel dit paart in het testament van deze laatste toebedeeld was aan wijlen Frans Verschueren en de plaatsvervulling niet uitdrukkelijk voorzien was;

Bijgevolg verweerders te veroordelen om afgifte te doen van dit gedeelte;

Aangezien aanleggers, in bijkomende orde aanbieden te bewijzen dat zij steeds met de erflater in de beste verstandhouding geleefd hebben en dat de verstandhouding tussen hen en de erflater ten minste even goed was als tussen de erflater en al de andere erfgenamen;

Aangezien de verschijnende verweerders besluiten tot de afwijzing van de hoofdeis, bij gebrek aan uitdrukkelijke vermelding van het recht op plaatsvervulling, en bij tegeneis vorderen dat het door aanleggers opgeëist legaat dient toegewezen aan verweerders-aanleggers op tegeneis dat aanleggers-verweerders op tegeneis besluiten tot de afwijzing van deze tegeneis;

I. In rechte:

Aangezien het eigenhandig testament van wijlen Henri Bogaerts, dd. 18 december 1951, als testament-uitvoerster aanstelde mevrouw Leon Van Doorn-Scongradi, met melding dat «de testamentrice over

alles zal beschikken en ieder zich (zal) onderwerpen naar haar goedgeunken»;

Aangezien deze dame, in het raam van haar hoger omschreven opdracht, als haar overtuiging te kennen geeft dat «het onbetwistbaar de bedoeling geweest is van de erflater, in geval van vooroverlijden van Frans Verschuieren, het voor deze bestemde paart te doen overgaan aan zijn drie kinderen»;

Aangezien verweerders de bevoegdheid van de testamentuitvoerster betwisten, waar zij de laatste wilsbeschikkingen wil interpreteren;

Dat inderdaad de rechtsleer en een groot gedeelte van de rechtspraak voorhouden dat de zending van de testamentuitvoerster in geen geval de bevoegdheden kan overschrijden, welke ten zijnen opzichte uitdrukkelijk in de wet vermeld zijn, en waaronder de bevoegdheid tot interpreteren geenszins figureert (De Page, VIII, 2e deel, n° 1350 F; Laurent, XIV, 332-334);

Dat, zelfs indien de testamentuitvoerster deze bevoegdheid wel zou bezitten, zij ze toch zou uitoefenen onder het hoger toezicht van de rechtbank, hetgeen de moeilijkheid slechts zou verschuiven;

Aangezien de plaatsvervulling van een legataris, welke, zoals ter zake, komt te overlijden in de tijdspanne tussen het opstellen en het opvallen van het testament, in beginsel uitgesloten is krachtens artikel 1039 Burgerlijk Weyboek, omdat dit vermoed wordt de wil van de testator te zijn;

Dat echter, vermits artikel 1039 niet van openbare orde is, de testator even goed het tegenovergesteld inzicht kan te kennen geven en dat aangenomen wordt dat zulks niet noodzakelijk op uitdrukkelijke wijze hoeft te geschieden, maar dat het ook stilzwijgend gebeuren kan (De Page, VIII, 2e deel, n° 948, 1240 en voetnota 352, 1241, 1301/4° en voetnota 20);

Dat de stilzwijgende wil om de plaatsvervulling te huldigen zal blijken uit de samenhang van de beschikkingen van het testament (Antwerpen, 10 maart 1896, B.J. 1897; Luik, 26 juni 1933, Jur. Liège 1932, 260; Fr. Cass., 8 november 1921, Rev. gén. Enreg. 1923, 188, D.P. 22,1,183); dat het aangeduid Frans cassatie-arrest, hetwelk de opvattingen van de Belgische rechtspraak terzake interpretatie van de wil van de erflater volledig tegemoet treedt, juist betrekking heeft op het geval waar de legataris tegelijk wettige erfgenaam is : «le prédécès d'un légataire, qui est en même temps héritier naturel du testateur, ne rend pas le legs caduc et le bénéfice de ce leg doit être reçu par les enfants du légataire lorsqu'il résulte du testament que l'intention a été d'appeler à la succession tous ceux qui y eussent été appelés par la loi, à défaut de testament»;

Aangezien verweerders vergeefs voorhouden dat er pas aanleiding zou bestaan tot interpretatie van het testament, indien er een dubbelzinnigheid, tegenstrijdigheid of onduidelijkheid zou bestaan in de tekst (wat ter zake niet het geval is); dat het opsporen van de werkelijke wil van de erflater evengoed verantwoord is wanneer een op zichzelf duidelijke tekst laat vermoeden dat de testator zich onvolledig of gebrekkig uitgedrukt heeft;

Aangezien het bestaan van zulk stilzwijgend inzicht echter pas zal mogen aanvaard worden, indien des-aangaande geen twijfel bestaat en de rechtbank zeker mag zijn dat zij de werkelijke wil van de erflater in geen enkel opzicht forceert;

II. In feite :

Aangezien men zich moeilijk een geval kan voorstellen, waarin dit stilzwijgend inzicht duidelijker tot uiting komt;

Dat het te interpreteren stuk een eigenhandig testament is, opgesteld door een persoon met slechts middelmatige ontwikkeling en klaarblijkelijk zonder bijstand van een jurist;

Aangezien uit het geheel en uit de samenhang van de onderdelen blijkt dat dit testament niet opgesteld werd met de bedoeling iemand te onterven, maar wel om 1) een aantal bijzondere legaten te kunnen voorzien, 2) persoonlijke schikkingen te treffen voor begrafenis en dgl., en 3) de erfopvolging leniger te maken en ze billijker in overeenstemming te brengen met de feitelijke samenstelling van de familie;

Dat, na de opsomming van de bijzondere legaten en schikkingen, de testator aldus vervolgt : «Het overige zal verdeeld worden in zes paarten», welk getal overeenstemt met dit van de collaterale erfgenamen van hem zelf en van zijn vooroverleden echtgenote, wijlen Theresia Verschuieren, wier nalatenschap aan Henri Bogaerts was te beurt gevallen;

Dat, alhoewel de erven in de zijlinie van de tak «Verschuieren» talrijker zijn dan deze in de tak «Bogaerts», de erflater aan elk gezin, ut singuli, een gelijk gedeelte van het gemeenschappelijk fortuin heeft toebedeeld, te weten : een zesde;

Dat deze regeling voor de huidige verweerders nadeliger uitvalt dan het klassieke erfrecht (hetgeen vermoedelijk aanleiding gaf tot hun houding in huidig proces) maar dat des-aangaande de wil van de testator zonneklaar is;

Dat bovendien, waar in het testament uitdrukkelijk bepaald is dat het overige in zes paarten moet verdeeld worden, men zich reeds afvraagt hoe het met de inzichten van de testator zou overeen te brengen zijn slechts vijf parten te voorzien, zoals verweerders vragen;

Aangezien, bij het aanduiden en opsommen van de gerechtigden, de testator, overeenkomstig een burgerlijk gebruik, telkens eerst de familienaam van de man vernoemt, waarna deze van de echtgenote, onverschillig wie van beiden, man of vrouw, wettige erfgenaam zou zijn, hetgeen nogmaals zijn bedoeling belicht om elk van de zes «gezinnen» ter wier opzichte hij en zijn echtgenote «suikeroom en suikertante» waren geweest, op gelijke lijn te stellen;

Dat, telkens wanneer het gezinshoofd reeds vooroverleden was, de testator diens familienaam liet voorafgaan van het woordje «wijlen» en dan tevens het paart rechtstreeks vermaakte aan diens kinderen, die telkens collectief en niet nominatief geroepen worden, wat nogmaals wijst op een erfelijke roeping «staaksgewijze»;

Aangezien verweerders zulks betwisten, voorhoudende dat de testator hen toch rechtstreeks begiftigd heeft, alhoewel de naam van hun vader niet voorafgegaan wordt van het woordje «wijlen», maar dat aanleggers bij middel van de overlijdensakte van wijlen Charles Adriaenssen aangetoond hebben dat deze laatste reeds sedert 1933 overleden was, zodat in dit geval de testator wel degelijk de hoger beschreven gedragslijn volgde, maar dat het woordje «wijlen» ditmaal in zijn pen is blijven steken;

Dat dit alles tegelijk wijst op het bestaan van een niet-juridisch-conformistische maar tevens duidelijke wil van de erflater;

Aangezien nu verder vaststaat dat wijlen Frans Verschuieren-Wouters, vader van aanleggers, nog in leven was op het ogenblik van het opstellen van het testament, zodat het, op dit ogenblik overeenkwam met het plan van de testator het «zesde paart» aan dit mannelijk gezinshoofd uit te keren, maar dat deze

begiftigde enkele maanden vóór de de cujus overleden is;

Dat het feit dat de testator geen wijziging aan zijn testament toegebracht heeft, ten einde de kinderen van wijlen Frans Verschuieren tot plaatsvervulling op te roepen, in huidige geval geenszins bewijst dat hij deze wenste uit te sluiten, maar eenvoudig het gevolg is van het feit dat hij artikel 1039 Burgerlijk Wetboek niet zal gekend hebben en er gerust in was dat zijn inzichten duidelijk genoeg uit het testament voortsporen;

Dat aanleggers nog terecht de volgende argumenten doen gelden:

1) dat de testator op het ogenblik van het overlijden van wijlen Frans Verschuieren een hoge ouderdom bereikt had en wellicht niet meer bekwaam was zijn zaken te beridderen;

2) dat daar, waar de beneficiarissen van het testament ongeveer dertig in getal zijn, en over het Vlaamse land verspreid, bezwaarlijk kan gelooft worden dat enige speciale « voorkeur » of « afkeer » bepalend zou geweest zijn voor de beschikkingen in kwestie en dat trouwens niemand enige reden of vermoeden kan gissen waarom de testator de huidige aanleggers zou hebben willen ontvaren;

3) dat de opinie van de testamentuitvoerster, alhoewel niet op zichzelf bindend, toch als een aanduiding van de vermoedelijke wil van de erflater dient aangezien, vermits hij, blijkens het testament, een groot vertrouwen in deze persoon moet gesteld hebben, zodat hij, qua interpretatie van zijn inzichten, wel als « zijn tolk » mag beschouwd worden;

Aangezien men er nog een argument zou kunnen aan toevoegen, te weten; dat gezien de lengte, de strekking en de inhoud van het testament, het eerder in de lijn zou gelegen hebben dat de testator, wanneer hij toch iemand wenste uit te sluiten, dit wel uitdrukkelijk zou gedaan hebben;

Aangezien verweerders vruchteloos argument willen putten uit de juridische kroniek van het dagblad « La Libre Belgique » van 24 juli 1957, alwaar een ander geval in verband met artikel 1039 Burgerlijk Wetboek ontleed wordt, vermits in bedoeld geval van de testator en voor de drie dochters van één tegelijk legaten waren voorzien voor de beide zusters hunner; aangezien alsdan bij het vooroverlijden van de moeder vanzelfsprekend de vraag oprijst of, bij stilzwijgen van het testament, de plaatsvervulling ten voordele van de drie nichten wel bedoeld was geweest, wanneer zij reeds persoonlijk met een niet onbelangrijk legaat waren bedacht; dat in dit geval derhalve niet te ontkomen was aan het beginsel van artikel 1039, maar dat het verschil met de gegevens van huidige proces opvallend is;

Aangezien de hoofdeis bijgevolg gegrond voorkomt en de tegeneis derhalve dient afgewezen;

Om deze redenen:

De Rechtbank, na erover beraadslaagd te hebben, Alle andere of strijdige besluiten verwerpende, Rechtdoende op tegenspraak, uitgezonderd wat betreft verweerders sub 12 tot en met 27),

Verleent verstek tegen deze laatsten,

Zegt voor recht dat aanleggers gezamenlijk gerechtigd zijn voor één-zesde in de nalatenschap van wijlen Bogaerts Henri, zulks bij plaatsvervulling van hun overleden vader, Verschuieren Frans, ingevolge de wil van de erflater en de verklaring van de testamentuitvoerster;

Veroordelt dienvolgens verweerders in hoofdeis om

aan elk van de aanleggers afgifte te doen van één-zesde van het zesde part der nalatenschap van voornoemde de cujus;

Wijst aanleggers op tegeneis af van hun tegeneis;

Veroordeelt verweerders tot de kosten van de hoofdeis en aanleggers op tegeneis tot de kosten van deze tegeneis;

Verleent akte aan verschijnende partijen dat zij het geding in elk zijner delen en tegenover ieder der partijen in zake schatten op 100.000 frank, voor wat aanleg en bevoegdheid betreft.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST.-NIKLAAS.

1e Kamer. — 18 september 1956.

Voorzitter: M. Dirix.

Rechters: M.M. Maes en Elewaut.

Referendaris: M. Cloquet.

Advocaten: Mrs De Baec en De Cuyper.

Faillissement. — Reeds voor het faillissement ingestelde vorderingen. — Revindicatie van medeïgendom van zich in de failliete boedel bevindende goederen. — De vordering van een vennoot terzake van de afrekening tussen vennoten is niet bevoorrecht.

Schuldeisers, die reeds vóór het faillissement een vordering hebben ingesteld tot betaling van hun schuld-vordering, behoeven niet een nieuwe schuld-vordering-verklaring in te dienen in de vorm van de artikelen 496 en volgende van de faillissementswet. De mede-eigenaar van goederen, die op het ogenblik van het faillissement nog in de failliete boedel aanwezig waren, heeft het recht zijn mede-eigendom te revindiceren, in welke handen het voorwerp van dit recht zich ook moge bevinden. Geen wettelijk kent een voorrecht toe aan de vennoot tegen het faillissement van zijn medevennoot uit hoofde van de afrekening tussen vennoten terzake van hun maatschappelijke rechten.

Dillen en cs. t/ Mr De Cuyper (faillissement Aerts).

Overwegende dat wijlen de heer Jacques Dillen met Arthur Aerts een feitelijke vennootschap heeft gevormd, gedurende verschillende jaren, vóór 1934;

dat het voorwerp van gezegde vennootschap in de uitbating van autobusdiensten bestond;

Overwegende dat de heer Jacques Dillen op 29 september 1934 overleed;

dat de erfenamen van de heer Jacques Dillen, bij exploit van 22 december 1939 (A. R. van 1939 nr 12922) Arthur Aerts hebben gedagvaard tot vereffening van de feitelijke vennootschap en tot betaling van 200.000 fr. als aandeel van de vennoot Jacques Dillen;

Overwegende dat de zittinghoudende Rechtbank op 2 januari 1940 de heer Van Pelt heeft aangesteld als gerechtelijke bewaarder van de goederen van de feitelijke vennootschap;

Overwegende dat Arthur Aerts op 12 november 1940 failliet werd verklaard en dat de curator, Mr De Cuyper, het geding hernomen heeft;

Overwegende dat de zetelende Rechtbank op 29 juni 1943 in hetzelfde geding een tweede tussenvonnissen velde, waarbij de ontbinding van de vennootschap werd vastgesteld op 29 september 1934, datum van het overlijden van de heer Jacques Dillen, waarbij eisers

medeëigenaars werden erkend van het handelsfonds en waarbij de heer J. Van Pelt als vereffenaar werd aangesteld;

Overwegende dat door het overlijden van de heer Van Pelt, de heer Fr. Beyers, accountant te Berchem-Antwerpen, ter vervanging met zelfde opdracht werd benoemd bij vonnis van 4 maart 1952;

Overwegende dat de zaak in 1939 ingeleid onder nr 12.922 thans terug voor de Rechtbank komt onder nr 4650 en als betwisting van schuldvordering;

Overwegende dat de schuldeisers die reeds vóór het faillissement een vordering ingesteld hebben tot betaling van hun schuldvordering, geen nieuwe schuldverklaringsverklaring hoeven in te dienen in de vorm van artikel 496 en volgende van de faillissementswet (De Perre, nr 353);

Overwegende dat de heer Beyers op 16 maart 1956 een verslag heeft opgemaakt luidens hetwelke het aandeel van ieder vennoot (Jacques Dillen en Arthur Aerts) bij de ontbinding (d. i. op 29 september 1934 — overlijden van de heer Dillen) de som van 43.600,25 fr. beliep;

dat luidens dit verslag, Arthur Aerts anderdeels tegen de nalatenschap van wijlen Jacques Dillen een schuldvordering van 3.595,60 fr. bezit, wegens het feit dat hij verschillende begrafenis-kosten betaalde bij het overlijden van zijn medevennoot, hetgeen buiten de rekening tussen vennoten valt;

Overwegende dat de erfgenamen Dillen vragen dat hun schuldvordering tegen het faillissement hun bij voorrang zou betaald worden, daartoe aanwendende dat het vonnis van 29 juni 1943 in zijn beschikkend gedeelte verklaart dat «de aanleggers schuldeisers zijn van de massa en, derhalve, bij voorrang zullen betaald worden»;

Overwegende dat deze passus dient geïnterpreteerd te worden met dien verstande dat waar de heer Dillen medeëigenaar was van de goederen die op het ogenblik van het faillissement nog bestonden, dit recht hem toeliet zijn medeëigendom te revindiceren, in welke handen het voorwerp van dit recht zich ook moge bevinden (zie Piret, Chronique de jurisprudence, Rev. crit. jur. 1951, blz. 67 en 68);

Overwegende dat het ten genoegen van recht bewezen is dat de volgende voorwerpen tot de fallietverklaring in handen van de gerechtelijke bewaarder in natura bestonden, te weten, volgens het inventaris van het faillissement :

a) twee Minerva-bussen; b) een opeisingsbon betreffende een autobus Bussing en c) gereedschappen en diverse voorwerpen bestaande uit : één werkbank, 5 banden, 4 liters mazout, een partij oud ijzer, een grote werkbank met ijzervijs, een handzaag, een lesse-naartje, een oude smidse, 3 laddertjes, een tuinbank, een hond (Groenendaal) met hok, twee bloembakken;

Overwegende dat de curator de twee Minerva-bussen en de opeisingsbon heeft te gelde gemaakt en er de volgende bedragen van bekwaam, in de jaren 1941 en 1943 :

— eerste Minerva : 25.000,— fr.
— tweede Minerva : 15.000,— fr.
— opeisingsbon : 27.224,— fr.

67.224,— fr.

Overwegende dat het niet blijkt dat de opgesomde gereedschappen reeds door de curator of door de huidige vereffenaar werden te gelde gemaakt;

Overwegende dat de heer Beyers als kosten van vereffening 3.650 fr. aanrekent waarvan reeds 2000 fr. door het faillissement Aerts werden betaald;

dat de curator niet betwist dat de vereffenaar gerechtigd is dit bedrag in rekening te brengen;

Overwegende dat de zakelijke rechten en de schuldverordeningen van de vennoten in gewone voorwaarden, allen op gelijke voet in aanmerking hadden kunnen komen voor het opmaken van de rekeningen tussen partijen;

doch overwegende dat de staat van faillissement van Arthur Aerts zich ertegen verzet dat voortaan de zakelijke rechten met de schuldverordeningen zouder vermengd worden en dat er een compensatie zou geschieden tussen de schuldverordering van wijlen Jacques Dillen, als medevennoot, op Arthur Aerts, enerzijds, en anderdeels de rechten van Arthur Aerts op de medeëigendom van de voorwerpen van de feitelijke vennootschap die nog op het ogenblik van het faillissement in natura bestonden;

Overwegende dat geen wettekst een voorrecht toekent aan de vennoot tegen het faillissement van zijn medevennoot uit hoofde van de afrekening tussen vennoten over hun maatschappelijke rechten;

Overwegende dat de rechten van de partijen aldus voorkomen als volgt :

1) dat de erfgenamen Dillen aan de massa verschuldigd zijn de som van 3.595,60 frank, door Arthur Aerts voorgeschoten voor de begrafenis van wijlen Jacques Dillen;

2) dat de verkoop van de onverdeelde goederen 67.224 frank heeft opgebracht, dat die som in handen van de curator berust, dat hij hiervan 3.650 frank heeft moeten of zal moeten betalen aan de vereffenaar ten titel van ereloon voor de vereffening die tot nut strekte van beide partijen, zodat er te verdelen blijft 63.574 frank;

3) dat de erfgenamen Dillen gerechtigd zijn de helft van dit laatste bedrag te revindiceren, hetzij 31.787 frank min de 3.595,60 frank, vermeld sub n° 1), zodat de failliete boedel aan eisers dient te betalen 28.191,40 frank;

4) dat de erfgenamen Dillen gerechtigd zijn de helft te revindiceren van de voorwerpen (gereedschappen e.a.d.) nog in het bezit van vereffenaar of van de curator, ofwel de helft van de tegenwaarde van gezegde voorwerpen;

1) dat de erfgenamen Dillen gerechtigd zijn hun inschrijving te vorderen in het gewoon passief voor een bedrag van 43.600,25 frank, te verminderen met de som van 28.191,40 frank vermeld sub 3) hierboven, blijft 15.408,85 frank, nog te verminderen met de helft van de tegenwaarde van de gereedschappen vermeld sub 4) hierboven;

Overwegende dat eisers de betaling vorderen van de gerechtelijke intresten op het bedrag van hun schuldverordering;

Overwegende dat er een onderscheid dient gemaakt te worden tussen de intresten op het deel van de schuldverordering van eisers waarvoor zij als gewone schuldeisers in het faillissement zullen ingeschreven worden, en de intresten op het bedrag dat een schuld «van de massa» vormt;

Overwegende dat de intresten op de chiragraphaire schuldverordering van eisers, na het faillissement niet meer gelopen hebben, terwijl de intresten op de te gelde gemaakte waarde van de gerevindiceerde onverdeelde voorwerpen wel verder bleven lopen;

Overwegende dat er nochtans na de dagvaarding van 22 december 1939 door eisers geen daad meer werd gesteld die met een citatie kan gelijkgesteld worden wat betreft de stuiting van de verjaring, tenzij, op 10 juli 1956, de besluiten voor eisers genomen;

Overwegende dat er wel op 4 maart 1952 een vonnis tussenkwam waarbij wijlen de heer Van Pelt als vereffenaar van de feitelijke vennootschap Dillen-Aerts werd vervangen door de heer Beyers, doch dat het niet blijkt dat gezegd vonnis tussenkwam op verzoek van de erfgenamen Dillen eerder dan amts-halve, en dat gezegd vonnis alleszins niet uitgesproken werd ten overstaan van de curator van het faillissement Aerts;

Overwegende dat de intresten in die omstandigheden verjaard zijn voor zover zij vóór 10 juli 1951 vervallen waren;

Overwegende dat de kosten van de procedure tot vereffening tot nut strekte van beide partijen en derhalve door iedere partij voor de helft dienen gedragen te worden;

Om deze redenen,

De Rechtbank, makende melding dat artikelen 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 nageleefd werden,

Vonnissende bij eindbeslissing in voortzetting van de zaak sub n° 12.922 van de algemene rol van 1939, geworden n° 4650 van de huidige algemene rol, verwijst de curator van het faillissement Aerts: 1) om aan eisers te betalen de som van 28.191,40 frank met de gerechtelijke intresten sedert 10 juli 1951; 2) om aan eisers de helft te geven van de gereedschappen en diverse voorwerpen die bij het uitspreken van het faillissement nog in natura bestonden, of de helft van de te gelde gemaakte tegenwaarde van gezegde voorwerpen;

Zegt dat eisers in het gewoon passief van het faillissement zullen ingeschreven worden voor de som van 15.408,85 frank, te verminderen met de helft van de tegenwaarde van de gereedschappen en diverse voorwerpen;

Verwijst elke partij in de helft van de kosten van het geding.

VREDEGERECHT TE NEERPELT

21 mei 1957.

Rechter : M. Roelands
Advocaat : M. Maris

Verstek. — Verstek van de gedaagde is niet een stilzwijgende bekentenis van de gegrondheid van de eis.

Het verstek van de gedaagde mag niet worden aangezien als een stilzwijgende bekentenis van de gegrondheid van de eis; de rechter heeft de plicht de echtheid van de eis der verschijnende partij te onderzoeken alvorens hem aan te nemen.

De gedaagde, die verstek laat gaan, wordt vermoed de eis te betwisten.

Juchtmans t/ Hogervorst

Overwegende dat de vordering van eisers er o.a. toe strekt verweerder te horen veroordelen tot het betalen van 30.000 fr. wegens aangebrachte huurschade, tot de onmiddellijke huurverbreking enz.;

Overwegende dat het Ons niet mogelijk is na te gaan of het gevraagde bedrag met de werkelijkheid overeenkomt;

Overwegende dat het verstek van de verweerder

niet mag aangezien worden als een stilzwijgende bekentenis van de gegrondheid van de eis van de aanlegger en dat de rechter tot plicht heeft de echtheid van de eis der verschijnende partij te onderzoeken, vooraleer hem aan te nemen; (Cass. 30 april 1936, Pas. 1936-1-228 en nota);

Dat, in casu, dient onderzocht of de vordering in overeenstemming is met het recht en of de aangevoerde feiten en bedragen bewezen zijn; dat de verstekdoende verweerder, immers, vermoed wordt de eis te betwisten en niet in te willigen;

Overwegende dat, in casu, geen voldoende elementen voorhanden zijn om de juiste huurschade te bepalen; dat tevens de tekortkomingen van gedaagde waarop de gevraagde huurverbreking is gesteund dienen nagegaan te worden;

Dat dienvolgens een aanstelling van een deskundige wenselijk voorkomt, ten einde ter plaatse de nodige vaststellingen te doen welke kunnen bijdragen tot de oplossing van dit geschil.

.....

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

1e Kanton. — 26 juni 1957.

Vrederechter : M. Horion.
Advocaten : Mrs P. Deckers en E. Staes
(loco Mr Victor).

Handelshuur. — Huurvernieuwing bij vonnis. — De bedingen der oorspronkelijke huurovereenkomst blijven van kracht. Huuroverdracht. — Voorwaarden gesteld door artikel 10 der wet van 30 april 1951.

In geval een bestaande huurovereenkomst bij vonnis wordt hernieuwd blijven al de bedingen van deze huurovereenkomst, die niet uitdrukkelijk zijn gewijzigd, van kracht. Dit geldt meer bijzonder voor het verbod van onderverhuur of huuroverdracht.

Artikel 10 der wet van 30 april 1951 vereist dat de huurder het ontwerp van de akte van overdracht of onderverhuur aan de verhuurder betekent. Het volstaat niet, dat de huurder gewoon zijn bedoeling te kennen geeft, aan een bepaald persoon de huur over te dragen, maar hij moet de voorwaarden bekend maken, onder dewelke de overdracht van de huur is overeengekomen.

Tussen de huurder-overdrager en de overnemer moet bovendien een volledig akkoord tot stand zijn gekomen onder de uitsluitende opschortende voorwaarde, dat de verhuurder geen gegrond verzet zou doen. Wanneer er geen zekerheid bestaat betreffende de overdracht der handelszaak, dient de ingestelde vordering, ten einde het door de verhuurder gedane verzet ongegrond te verklaren, als voorbarig te worden afgewezen.

Mahieu t/ Tops.

Overwegende dat eiseres van verweester in huur heeft het handelshuis gelegen te Antwerpen, aan de Dambruggestraat, n° 211;

Overwegende dat eiseres voorhoudt dat zij zich voorgenomen had de algeheelheid van hare rechten op de huur samen met het haar toebehorend handelsfonds over te dragen aan de echtelieden Malschaert, wonende te Antwerpen aan de Lange Dijkstraat 28, dat zij zulks aan verweester bekend maakte op 10 april 1957, doch dat verweester zich hiertegen verzette bij schrijven van 7 mei 1957;

dat eiseres vordert dat het verzet van verweerster tegen de voorgenomen afstand ongegrond zou worden verklaard;

Overwegende dat eiseres thans in haar besluiten voorhoudt dat, vermits de vonnissen waarbij de huur-overeenkomst werd hernieuwd, geen verbod van onderverhuring of huurafstand bevatten, het verzet van verweerster zonder uitwerkselen moet blijven;

Overwegende dat deze zienswijze, die volkomen in strijd is met de door eiseres gevolgde procedure, niet volstrekt aan de werkelijkheid beantwoordt;

Overwegende inderdaad dat het litigieus huis door wijlen de echtgenoot van verweerster in huur werd gegeven aan wijlen de echtgenoot van eiseres mits een huurovereenkomst die ten einde kwam op 1 september 1955;

dat eiseres niet betwist dat in deze huurovereenkomst een verbod van onderverhuring of huurafstand bedongen werd;

dat deze huurovereenkomst vernieuwd werd door onze vonnissen van 29 september 1954 en 3 november 1954;

dat deze vonnissen de bestaande huurovereenkomst niet hebben vernietigd en vervangen door een andere, doch deze bestaande huurovereenkomst hebben « hernieuwd » mits zekere bepaalde voorwaarden die in de oorspronkelijke huurovereenkomst niet vermeld waren — zoals b.v. het recht voor de verhuurder een vroegd einde aan de huur te stellen in de door de wet voorziene gevallen — ofwel anders vermeld waren, zoals b.v. de huurprijs;

dat klaarblijkelijk de overige bestaande voorwaarden onaangetast zijn gebleven en bijgevolg nog van kracht zijn — zoals b.v. het verbod van onderverhuring of huurafstand (zie Gent, 27 november 1953, R.W. 1953-1954, kol. 1155);

Overwegende dat eiseres dus wel de procedure voorzien door artikel 10 der wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten diende te volgen zoals zij het overigens gedaan heeft;

Overwegende dat deze wetsbepaling voorziet dat de « huurder die wil gebruik maken van het toegekende recht tot onderverhuring of afstand van zijn huurovereenkomst, moet aan de verhuurder het ontwerp van de akte van afstand of onderverhuring betekenen bij ter post aangetekende brief of bij deurwaardersexploot;

Overwegende dat rechtsleer en rechtspraak het er over eens zijn dat het voor de huurder niet volstaat gewoon zijn inzicht te kennen te geven maar dat hij ook de voorwaarden moet bekend maken mits dewelke de afstand van de huur werd overeengekomen;

dat ter zake eiseres op 10 april 1957 aan verweerster liet weten dat zij met de echtelieden Malschaert een overeenkomst heeft afgesloten van huurafstand onder de opschorsende voorwaarde dat er van harentwege geen gegrond verzet zou komen;

dat eiseres de voorwaarden van de overeenkomst niet ter kennis van verweerster heeft gebracht en derhalve haar mededeling van 10 april 1957 als onvoldoende dient te worden beschouwd (zie De Page, Compl., T. IV, n° 789 bis; Tschoffen en Dubru, blz. 176, n° 79; Reyntjes en Van Reepinghen, blz. 161, n° 123; Vred. Ukkel, 19 juni 1952, J.T. 1953, blz. 288, n° 30; Brussel, 9 juli 1952, J.T. 1952, blz. 535);

Overwegende dat daarenboven dient te worden aangestipt dat de procedure voorzien door artikel 10 dient ingesteld wanneer er tussen de huurder-overgever en de -overnemer een volledig accoord is tot stand gekomen, mits de uitsluitelijke opschorsende voorwaarde dat de verhuurder geen gegrond verzet zou doen;

dat ter zake uit de elementen der zaak blijkt dat de overeenkomst tussen eiseres en haar overnemers, afgesloten op 24 mei 1957, aan deze laatsten nog de mogelijkheid geeft af te zien van de overname, indien zij tot de bevinding moesten komen dat de opbrengstmogelijkheden van de over te nemen handelszaak onvoldoende zijn;

dat er dus betreffende de overname der handelszaak geen zekerheid bestaat en derhalve de door eiseres thans ingestelde vordering als voorbarig dient te worden afgewezen;

Overwegende dat verweerster, bij tegeneis, de verbreking van de huur lastens eiseres vordert om reden zij de overnemers reeds in het gehuurde heeft geplaatst;

dat de omstandigheden waarin zulks geschiedde niet als een fout in hoofde van eiseres kan worden beschouwd;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, voornoemd, rechtdoende tegensprekelijk,

rechtdoende op de hoofdeis;

verklaren hem ongegrond als zijnde voorbarig; wijzen eiseres er van af en laten de kosten ervan te haren laste;

rechtdoende op de tegeneis :

verklaren deze ongegrond; wijzen eiseres op tegeneis er van af en laten de kosten ervan te haren laste.

BOEKBESPREKING

A. Loveday, Reflections on International Administration. Clarendon Press, Oxford, 1956.

In de laatste tijd heeft men in het volkenrecht veel aandacht besteed aan de vraagstukken over de rechtstoestand van de internationale ambtenaar.

Het is duidelijk, dat dit probleem zich slechts stelde nadat de Volkenbond was opgericht geworden en men aldus na de Eerste Wereldoorlog, door het bestaan van het secretariaat van de Volkenbond en door het Internationaal Arbeidsbureau, een belangrijk ambtenarenkorps leerde kennen, dat rechtstreeks afhing van een internationale instelling. Het is ook evident, dat de toestand van deze ambtenaren grondig verschilt van deze van de personeelsleden der nationale administraties voor wat criteria van aanwerving en statutaire regelingen aangaat. Tussen de twee wereldoorlogen werd in de literatuur reeds de aandacht gevestigd op bijzondere kenmerken, die verbonden waren aan dit nieuwe openbare ambt der internationale betrekkingen. Enkele belangrijke studies werden in deze periode gepubliceerd z.a. « La condition juridique des fonctionnaires internationaux » van S. Basdevant, dat in 1930 verscheen.

Naast de bekwaamheidsvereisten, die voor de aanwerving ook op internationaal gebied moeten gesteld worden, zoals dit het geval is voor de nationale openbare besturen, dient men echter hier in het bijzonder rekening te houden met de geografische spreiding in de recrutering. Een verdeling over de verschillende staten-leden moet ten overstaan van de aanwerving worden geëerbiedigd. Een tweede en niet minder belangrijk probleem, dat zich stelt, heeft betrekking op de interventie van de nationale regering van de persoon, die aangeworven wordt. Niet altijd is de keus

van de kandidaten, die door de regeringen worden voorgedragen, de gelukkigste wegens allerhande politieke omstandigheden van interne aard. Ook daarmee heeft de internationale instelling rekening te houden bij haar aanwerving.

Naast de bijzondere toestand, die aldus bestaat aangaande het in dienst nemen, stellen zich ook nog bijzondere voorwaarden betreffende de overeenkomsten van dienstverhuring, die moeten worden afgesloten tussen de ambtenaren en de internationale instelling. Het is niet wenselijk deze contracten te laten aanleunen bij een bepaalde nationale wetgeving, daar aldus een nationale wetgever de rechtstoestand van het internationaal personeel naar unilaterale beschikking zou kunnen laten wijzigen. Nog minder is het wenselijk, dat nationale jurisdicties bevoegd zouden zijn om gebeurlijke geschillen betreffende deze overeenkomsten van dienstverhuring te beslechten. Het administratief orgaan van de internationale instelling zou op deze wijze onderworpen worden aan het beoordelingsrecht van een nationale instantie. Eigenlijk dienen zich aldus specifieke rechtsverhoudingen te ontwikkelen en moet voorzien worden in een eigen instantie, die kan oordelen over gebeurlijke geschillen.

Uiteindelijk is het ook nog van belang, dat de internationale ambtenaren hun functie op onafhankelijke wijze kunnen uitoefenen. De verblijfstaat of hun eigen regering moeten zo weinig mogelijk in staat worden gesteld druk uit te oefenen op de internationale ambtenaren bij het vervullen van hun functie. Om deze reden werden hun bepaalde juridictionele immuniteiten toegerekend, die vrij dicht bij deze van de diplomatieke ambtenaren staan.

Deze aspecten van de bijzondere toestand der internationale ambtenaren stelden zich natuurlijk reeds in de periode tussen de twee wereldoorlogen. Na de Tweede Wereldoorlog heeft men een belangrijke uitbreiding gekend van de internationale organisaties. Niet alleen is er een belangrijk aantal gespecialiseerde organisaties van de Verenigde Naties ontstaan, maar ook op regionaal gebied is een aanzienlijke uitbreiding gekomen zoals voor de organisatie der Amerikaanse staten, de N.A.V.O. en de Europese instellingen. De statutaire regelingen van de ambtenaren van deze instellingen zijn ongeveer verschillend van instelling tot instelling. Op het ogenblik worden studies ondernomen met het oog op het bekomen van een zekere uniformiteit in de toestand der internationale ambtenaren. Voor wat de Gespecialiseerde Organisaties betreft zijn reeds verschillende aanbevelingen daarover verstrekt geworden door de Algemene Vergadering.

Het boek, dat wij hier bespreken werd geschreven door een vroegere internationale ambtenaar. De schrijver was directeur bij het departement voor economische-, financiële- en transportaangelegenheden bij het secretariaat van de Volkenbond. De schrijver heeft voor zijn uiteenzetting minder beroep gedaan op theoretische beschouwingen, dan op zijn eigen ervaring, die hij heeft opgedaan in internationale dienst. Daardoor is zijn werk wel bijzonder opvallend te noemen.

De schrijver behandelt de onderscheidenlijke aspecten van de toestand der internationale ambtenaren in verschillende internationale instellingen en neemt telkens als uitgangspunt de ervaring, die op dit gebied werd opgedaan in de Volkenbond. Zelfs het belangrijk vraagstuk der « human relations » werd door hem niet over het hoofd gezien. Zijn boek werpt uit praktisch oogpunt een zeer duidelijk licht op deze nieuwe vorm van het internationale rechtsleven, die een eigen administratief karakter draagt.

Prof. Dr. E. Van Bogaert.

INGEZONDEN BIJDAGEN

Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel Radio-toespraak

Rede gehouden door de Heer Rauws, Raadslid van het V.V.O. voor zender Hasselt op 28 december 1957, te 12 u. 30.

* * *

Dames en Heren,

Dit jaar is het 25 jaar geleden dat de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken werd afgekondigd. Al bleven bepaalde uitvoeringsbesluiten achterwege, en al is de wet zelf voorzeker niet volmaakt, haar grondbeginselen worden niet betwist.

Laten we er in dit verband aan herinneren dat deze wet aan de openbare besturen die in het Vlaamse en Waalse landsgedeelte gevestigd zijn het stelsel van de verplichte eentaligheid oplegt. Als logisch gevolg van dit principe bevat ze dan ook een reeks beschikkingen welke tot doel hebben de hoofdbesturen van de Staat in te richten op een wijze die aan de tweetaligheid van het land beantwoordt.

Bovenal echter dient er de nadruk op gelegd dat zowel de verslaggever van de Kamer als van de Senaat, uitdrukkelijk heeft verklaard dat al de beginselen van deze wet beheerst worden door de regel van de gelijkheid onzer beide landstalen en van de gelijke eerbied die haar verschuldigd is. Met andere woorden, in de opvatting van de wetgever streefde de wet naar de verwezenlijking van de formele belofte, die Koning Albert destijds aflegde : de gelijkheid in rechte *en in feite* van beide bevolkingsgroepen.

Wanneer we thans terecht vaststellen dat de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken in het Vlaamse binnenland gelukkige gevolgen heeft gehad, dan staat daar tegenover, jammer genoeg, dat haar uitwerking ontgoochelend is voor wat de centrale administratie en de lokale overheden van de Brusselse agglomeratie betreft.

Hoe men in bepaalde openbare diensten het billijk evenwicht tussen nederlandstalige en franstalige ambtenaren opvat kan men gemakkelijk afleiden uit de statistieken die daarover regelmatig in de pers verschijnen.

Veel erger echter is het feit dat na een kwart eeuw het grondbeginsel van de wet : de feitelijke gelijkheid van beide landstalen, nog steeds een dode letter is gebleven.

De voertaal van de centrale autoriteiten en van de staatsleiding is nog steeds overwegend het Frans.

De wetgeving, de reglementering en de algemene richtlijnen van het bestuur worden nog steeds in het Frans gedacht, ontworpen en neergeschreven.

De zaken van algemeen belang, en in zeer vele gevallen zelfs de Vlaamse zaken, die tot de bevoegdheid van de menigvuldige administratieve Raden, Komitees en Kommissies behoren, worden hoofdzakelijk in het Frans behandeld, en zulks in strijd met de taalwet.

Zeër dikwijls ook dienen de Vlaamse ambtenaren zich in hun eigen diensten noodgedwongen van het Frans te bedienen om zich op gelijk welk gebied ook te kunnen doen gelden, terwijl het omgekeerde voor hun franstalige kollega's nooit het geval is.

De Nederlandse taal wordt in de administratie *niet* met gelijke eerbied behandeld ; integendeel, zij wordt er misprezen en in de hoek gedrumd en de gevolgen hiervan doen zich dagelijks voor de Vlaamse ambtenaar en de Vlaamse bevolking gevoelen. Het Nederlands, de taal van 60 % der inwoners van dit land, is net

goed genoeg om aan de stiefmoederlijke zorgen van de vertaaldiensten te worden toevertrouwd!

Om aan deze beschamende toestanden een definitief einde te stellen werd voor enkele maanden door Vlaamse ambtenaren van uiteenlopende politieke en filosofische overtuiging het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel opgericht, beter gekend als het V.V.O.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel richt zich zonder uitzondering tot alle nederlandstalige ambtenaren, en onder meer tot deze van de staat, de parastatalen, de provincies, de gemeenten, het Rijks-onderwijs, enz...

Dat iedereen zich in het V.V.O. kan thuisvoelen moge blijken zowel uit de samenstelling van zijn bestuurs-lichaam als van zijn Beschermtcomité waarvan voor-aanstaande Vlaamse personaliteiten van alle opinies deel uitmaken.

Zo pas heeft de nederlandstalige pers van alle gezindheden het door de algemene vergadering van het verbond goedgekeurde aktieprogramma gepubliceerd.

Het V.V.O. zal niets onverlet laten om dit programma ten uitvoer te brengen en eindelijk een eerlijke toepassing van de geest en de letter van de taalwetgeving te bewerkstelligen.

Op dit ogenblik wordt een grootscheepse wervings-campagne ingezet. Het V.V.O. rekent er op dat de Vlaamse ambtenaren van elke graad spontaan in grote getale zullen toetreden, welbewust dat de opruiming van de taalmisstanden in de openbare besturen beantwoordt aan de welbegrepen sociale, kulturele en economische belangen van gans ons Vlaamse volk en van de Vlaamse ambtenaar in het bijzonder.

Het V.V.O. stelt zich ten dienste van het overheidspersoneel en van de Vlaamse gemeenschap. Het rekent hierbij op de steun van alle Vlaamse ambtenaren.

Ik dank U voor uwe aandacht.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

1 november - 30 november 1957.

I. Staats- en Administratief Recht

1. *Verblijfsbelasting*. — Bij K.B. van 23 oktober 1957 (S. 1 november 1957, 7775) worden de Duitse en Italiaanse stagiaires van de verblijfsbelasting vrijgesteld.

2. *Internationale Overeenkomst*. — In het Staatsblad van 2-3 november 1957, 7831) verscheen de tekst van het akkoord tussen België en Egypte nopens de wederzijdse vrijstelling van bepaalde belastingen welke de maatschappijen voor luchtvervoer treffen. Deze overeenkomst werd gesloten door wisseling van brieven gedagtekend, Kaïro 18 en 31 oktober 1956.

3. *Economische Zaken*. — Bij M.B. van 31 oktober 1957 (S. 4-5 november 1957, 7852) worden de ministeriële besluiten van 23 november 1956, 29 maart en 30 juli 1957 betreffende de reglementering van de verkoop van rund- en varkensvlees verlengd.

4. *Onderwijs*. — Bij K.B. van 20 augustus 1957 (S. 6 november 1957, 7885) worden de wetten op het

lager onderwijs gecoördineerd. Dit besluit omvat 84 artikelen en 10 hoofdstukken.

5. *Internationale Overeenkomst*. — De wet van 31 juli 1957 (S. 9 november 1957, 7996) keurt de overeenkomst goed tussen België en Zweden met het oog op het toepasselijk maken op Belgisch Kongo en op het rustgebied Ruandi Urundi van de overeenkomst van 1 april 1953 tussen België en Zweden ter voorkoming van de dubbele belastingen en tot regeling van zekere andere vraagstukken inzake belastingen op de inkomsten en op het vermogen, ondertekend te Stockholm op 12 december 1955.

6. *Financiën*. — Bij K.B. van 4 november 1957 (S. 9 november 1957, 8002) worden de modaliteiten bepaald tot aanwending van het reservefonds bij de Nationale Bank van België, gevormd door middel van de opbrengst van de krachtens de wet van 12 maart 1957 geïnde buitengewone conjunctuurtaks.

7. *Verkeerswezen*. — Bij K.B. van 31 oktober 1957 (S. 9 november 1957, 8006) wordt het K.B. van 9 mei 1936 houdende algemeen reglement betreffende het vervoer van zaken door middel van motorvoertuigen gewijzigd.

8. *Internationale Overeenkomst*. — In het Staatsblad van 10 november 1957 (8021-8-22-8023) verscheen de tekst van de verschillende verdragen tussen België en Nederland nopens de samenvoeging der douanebehandeling aan de Belgisch-Nederlandse grens.

9. *Openbare Entrepôts*. — Bij M.B. van 8 november 1957 (S. 10 november 1957, 8025) worden sommige wijzigingen aan het bijzonder-reglement van het Openbaar Entrepôt te Dendermonde goedgekeurd.

10. *Financiën*. — Het M.B. van 9 november (S. 10 november 1957, 8028) stelt de modaliteiten en voorwaarden vast betreffende de uitgifte van schatkistcertificaten op zeer korte termijn.

11. *Financiën*. — Bij M.B. van 9 november 1957 (S. 10 november 1957, 8029) wordt het besluit van de Bankcommissie d.d. 9 november 1957 op de bankcoëfficiënten goedgekeurd.

12. *Financiën*. — Bij M.B. van 9 november 1957 (St. 10 november 1957, 8030) wordt een speciale lening gecreëerd, nominaal groot 28.920.000.000 fr. vertegenwoordigd door schatkistcertificaten, «schatkistcertificaten bestemd tot dekking van de bankpassiva» genaamd.

13. *Landbouw*. — Bij K.B. van 8 november 1957 (S. 11-12-13 november 1957, 8062) wordt het K.B. van 12 september 1956 betreffende de insectenetende vogels en de vogelvangst gewijzigd.

14. *Internationale Overeenkomst*. — In het Staatsblad van 11-12-13 november 1957, 8065) verscheen de tekst van het akkoord tussen België en Frankrijk betreffende het verkeer van vluchtelingen. Dit akkoord werd ondertekend te Parijs op 15 februari 1957.

15. *Internationale Overeenkomst*. — In het Staatsblad van 14 november 1957 (8085) verscheen de tekst van de overeenkomst tussen België en de Bondsrepubliek Duitsland betreffende de internationale postdienst. Deze overeenkomst werd te Brussel op 5 februari 1957 ondertekend.

16. *Onderwijs*. — Het K.B. van 10 oktober 1957 (S. 15 november 1957, 8104) reglementeert de vaststelling van het aantal studiemeesters in de rijksinrichtingen voor middelbaar onderwijs.

17. *Ministerie van Landbouw*. — Bij de K. Ben. van 3 juli en 29 juli 1957 (S. 15 november 1957, 8112-8113) wordt het K.B. van 14 januari 1956 tot vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Landbouw, aangevuld.

18. *Landbouw*. — Het M.B. van 1 november 1957 (S. 15 november 1957, 8113) stelt het bedrag der premïen vast, toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

19. *Internationale Overeenkomst*. — In het Staatsblad van 15 november 1957 verscheen de tekst van de overeenkomst tussen België en de Unie van Zuid-Afrika met het doel de dubbele belasting te vermijden op de inkomsten der lucht- en zeevaartondernemingen. Deze overeenkomst werd afgesloten bij wisseling van brieven gedagtekend te Kaapstad 11 juni 1957.

20. *Verkeer*. — *Signalisatie van overwegen*. — Het K.B. van 18 oktober 1957 (S. 15 november 1957, 8118) regelt de veiligheidsinrichtingen, de signalisatie van overwegen en de gelijkgrondse kruisingen van de openbare weg door spoorwegen en het verkeer op spoorwegen en aanhorigheden.

21. *Internationale Overeenkomst*. — In het Staatsblad van 16-17 november 1957 (8155) verscheen de tekst van het cultureel akkoord tussen België en Joegoslavië ondertekend te Brussel op 5 februari 1957.

22. *Internationale Overeenkomst*. — In het Staatsblad van 18-19 november 1957 (8187), werd de tekst van het akkoord tussen België en Columbia betreffende de afschaffing van de reisvisa opgenomen. Dit akkoord werd gesloten bij wisseling van brieven gedagtekend te Bogota op 24 mei 1957.

23. *Volksgezondheid*. — Het K.B. van 10 oktober 1957 (S. 18-19 november 1957, 8188) regelt de inrichting, de werking en de procedure van de Hoge Raad voor de nationale werken van oorlogsgetroffenen en van het vast bureau voor de nationale werken van de oorlogsgetroffenen.

24. *Nationaal Werk voor Oorlogsgetroffenen*. — Het K.B. van 11 oktober 1957 (18-19 november 1957, 8192) stelt de zetel, het doel en de werking van het Nationaal Werk voor Oorlogsinvaliden vast.

25. *Onderwijs*. — Het K.B. van 8 oktober 1957 (S. 20 november 1957, 8226) regelt de inrichting van de studiën in de rijksnormaalscholen.

26. *Internationale overeenkomst*. — In het Staatsblad van 20 november 1957, 8230) is de tekst van het akkoord tussen België en Peru tot afschaffing der reisvisumverplichting, gesloten bij wisseling van brieven, gedagtekend te Lima op 2 en 3 mei 1957 opgenomen.

27. *Verkeerswezen*. — Het K.B. van 5 november 1957 (S. 21 november 1957, 8258) stelt de bijzondere posttarieven vast.

28. *Riviervisserij*. — Bij de wetten van 10 juli 1957

(S. 22 november 1957, 8276) wordt de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij gewijzigd en aangevuld.

29. *Arbeidsbescherming*. — Het K.B. van 4 november 1957 (S. 22 november 1957, 8278) wijzigt titel 1 hoofdstuk I van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

30. *Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg*. — Het K.B. van 12 november 1957 (S. 22 november 1957, 8279) stelt het organiek kader vast van het personeel der rijkskas voor rust- en overlevingspensioenen.

31. *Internationaal Verdrag*. — In het Staatsblad van 22 november 1957 (8285) verscheen de herziene tekst van een bijlage aan het verdrag betreffende de voorrechten en immuniteiten van de gespecialiseerde instellingen, aangenomen op 21 november 1947 te New York door de algemene vergadering van de organisatie der Verenigde Naties.

32. *Internationale Overeenkomst*. — De wet van 24 juni 1957 (S. 23 november 1957, 8308) keurt het akkoord goed tot oprichting van een Europese organisatie voor experimenteel fotogrammetrische studies ondertekend op 12 oktober 1953 te Parijs alsmede het additioneel protocol ondertekend te Delft op 16 juni 1954.

33. *Economische Zaken*. — Het K.B. van 4 november 1957 (S. 23 november 1957, 8223) bekrachtigt de normen uitgewerkt door het Belgisch instituut voor normalisatie.

34. *Economische Zaken*. — Het M.B. van 29 november 1957 (S. 23 november 1957, 8324) wijzigt het M.B. van 29 november 1956 waarbij het opmaken van een maandelijks statistiek van de bedrijvigheid en van de voorraden in zekere sectoren van de chemische nijverheid wordt voorgeschreven.

35. *Verkeerswezen*. — Het K.B. van 7 november 1957 (S. 23 november 1957, 8326) stelt de datum van ranginneming en de rangschikking van de boventallige bestellers van het bestuur der Posterijen vast.

36. *Internationale Overeenkomst*. — De wet van 30 juli 1957 (S. 24 november 1957, 8348) keurt het verdrag goed tot wijziging van het verdrag betreffende de oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, ondertekend te Luxemburg op 27 oktober 1956.

37. *Volksgezondheid*. — *Handel in geneesmiddelen*. — Het M.B. van 23 oktober 1957 (S. 24 november 1957, 8361) bepaalt in uitvoering van artikel 18 van het K.B. van 20 augustus 1955 betreffende de groothandel in geneesmiddelen, hun fabricage en hun bereiding in het groot, van de door de Verzoenings- en Arbitrageeraad te volgen procedure.

38. *Akkoord tussen België en Nederland*. — De wet van 28 juni 1957 (S. 25-26 november 1957, 8380) keurt het compromis goed tot overlegging aan het Internationale Gerechtshof van het tussen België en Nederland bestaande geschil betreffende de soevereiniteit over zekere aan de Belgisch-Nederlandse grens gelegen percelen, ondertekend te 's Gravenhage op 7 maart 1957.

39. *Overstromingen einde mei 1956*. — *Kredieten*. — Het K.B. van 21 november 1957 (S. van 27 november

1957, 8408) stelt de uiterste datum vast voor het toekennen van speciale kredieten voor het herstel van schade aan nijverheids-, handels- en ambachtsbedrijven, veroorzaakt door de overstromingen van einde mei 1956.

40. *Onderwijs*. — Het K.B. van 28 oktober 1957 (S. 28 november 1957, 8438) wijzigt het K.B. van 14 december 1950 tot vaststelling van de voorwaarden voor het toekennen van de graden en diploma's van kandidaat en van licentiaat in de koloniale en administratieve wetenschappen.

41. *Onderwijs*. — Bij K.B. van 11 oktober 1957 (S. 30 november 1957, 8500) wordt een bijzondere examencommissie ingesteld belast met het uitreiken van een diploma van leraar in de steno- en dactylografie aan de inrichtingen voor middelbaar, technisch of normaal onderwijs van de Staat.

42. *Onderwijs*. — Het M.B. van 14 oktober 1957 (S. 30 november 1957, 8502) regelt de inrichting van de examens van leraar in de steno- en dactylografie aan de inrichtingen voor middelbaar, technisch of normaalonderwijs van de Staat.

43. *Justitie*. — Het K.B. van 19 augustus 1957 (S. 30 november 1957, 8503) wijzigt het K.B. van 29 maart 1951 tot vaststelling van het kader der gerechterlijke officieren en agenten bij de parketten, gewijzigd bij de K.Ben van 7 april en 27 november 1954.

II. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon

44. *Huisarbeiders*. — Het K.B. van 4 november 1957 (S. 11-12-13 november 1957, 8060) wijzigt het Regentsbesluit van 22 juni 1945 betreffende het verlenen van de tegemoetkomingen van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid aan de huisarbeiders.

45. *Ziekte- en Invaliditeitsverzekering*. — Bij K.B. van 12 november 1957 (S. 16-17 november 1957, 8145) wordt het organiek K.B. van 22 september 1955 van de ziekte- en invaliditeitsverzekering gewijzigd.

46. *Compensatiekassen voor kinderbijslag*. — Het K.B. van 23 november 1957 (S. 28 november 1957, 8436) bepaalt de modaliteiten van gebruik en vererffening van het tegoed dat de toegelaten vrije kassen en de hulpkas in hun bezit hebben, krachtens artikel 108, lid 2, paragraaf 2 der samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders van kracht op 31 maart 1957.

III. Fiscaal recht

47. *Accijnsregime van tabak*. — Het M.B. van 5 november 1957 (S. 8 november 1957, 7970) stelt het nieuwe accijnsregime van tabak vast.

H. Boonen

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie : n° 11 - november 1957 :

Wetgeving.

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiek Recht : n° 5 - september 1957 :

Prof. A. Vranckx, Is de administratieve rechtspraak een bron van recht ? — H. Lenaerts, e administratieve rechtscollages en de artikelen 96 en 97 van de Grondwet. — J. C. Timmermans, De plaatselijke belastingen in Nederland. — O. H. Wehrmeyer, Armenzorg in Nederland (eerste del) — M. Priem, De kleine gemeenten en de gewestelijke ontvangers.

Advocatenblad : n° 10 - 15 december 1957 :

Mr B. W. F. Paauwe, Echtscheiding in Nederland van in British Commonwealth gebied wonende Nederlanders (geëmigreerden). — Mr A. J. van Vessel, De Bamie en de Europese cultuurstichting. — Jhr Mr A. F. de Savornin Lohman, De bloedproef in de Verenigde Staten.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : n° 4518 - 21 december 1957 :

Mr L. Roeleveld, Fusie van verzekeringsmaatschappijen. — Mr J. C. Th. Pull ter Gunne, Het raadsel van de copie-akte van 1708 in het protocol van 1650-1651.

Revue de Droit intellectuel. — L'ingénieur-conseil : n° 10-11 octobre-novembre 1957 :

Alfred Vander Haegen, Programme de la prochaine Conférence diplomatique de Lisbonne en matière de Propriété industrielle. Commentaires.

Annales de Droit et de Sciences Politiques : n° 4 - 1957 :

Jean Barrère, Le Droit familial socialiste. — François Rigaux, L'intervention des autorités consulaires dans la conservation, l'administration et la liquidation des successions. — E. Bouttiau, Le rôle sociale du Notaire et l'exercice des droits civils du citoyen.

Revueil Dalloz : 43e cahier - 21 décembre 1957 :

R. Blancher, La force majeure en droit fiscal.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"